EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 192, 15 Mayıs '98

1 Mayıs dersleri

Komünist hareket '98 1 Mayıs'ında kendi konumuna uygun bir politika ile ortaya çıktı. Bu politikayı hayata geçirmede gösterdiği kararlılık ve ortaya koyduğu enerjinin bir sonucu olarak bu yılın 1 Mayıs'ım asgari bir başarıyla geride bıraktı. Komünist hareket her yıl olduğu gibi bu yıl da 1 Mayıs'ı önceleyen süreçte kapsamlı bir ön hazırlık faaliyeti yürüttü. Buradaki temel kaygı, 1 Mayıs'ı vesile ederek işçilerin ve emekçilerin geniş kesimlerine seslenebilmek, 1 Mayıs'ı kavganın yükseltileceği bir gün olarak emekçilerin gündemine sokmaktı. Bu tümüyle devrimci sınıf mücadelesini geliştirmek perspektifinin yol gösterdiği bir hazırlık çalışmasıydı. Ve 1 Mayıs'ı sınıf mücadelesinin yoğunlaştırıldığı bir özel evre olarak değil de grupsal güç gösterisinin yapıldığı bir özel an olarak kavrayan geleneksel küçük-burjuva dargörüşlülüğünden tümüyle farklı olan bir bakışaçısının ifadesiydi. Politikamızın ve çalışmamızın bu yönünde herhangi bir yenilik yoktu, yıllardır izlediğimiz çizgi hep bu olagelmişti.

Geçmiş yıllardan farklı olarak bu yıl 1 Mayıs'a katılım tarzında farklı bir politika ile hareket ettik. Gerçekte bu politikanın da bizim için herhangi bir yeniliği yoktu. Fakat geçmiş yıllarda bizden kaynaklanan ya da bizi aşan farklı nedenlerle onu uygulama olanağı bulamamıştık. Bu politikanın başarı şansı, işçi tabanında belli ilişkilere ve mevzilere sahip olmak ölçüsünde olanaklıydı, ki biz buna ancak son birkaç yılda ulaşabildik. Buna rağmen geçen yıl devrimci güç birliği çerçevesinde taşıdığımız kaygılar bizi pratikte farklı tercihlere yöneltti. Fakat geçen yılın devrimci hareketin ve devrimci güç birliği pratiğinin genel başarısızlığı bizi bu yıl kendi politikamızı kendi öz güçlerimizle hayata geçirmeye yöneltti. Özetle bu yıl izlediğimiz politika, her zaman sahip olduğumuz temel yaklaşımların yanısıra, geçen yılın 1 Mayıs'ında yaşanan genel başarısızlığın derslerine ilişkin bir değerlendirmenin de sonucuydu. Geçen yılın 1 Mayıs'ı, kendini önceleyen sürecin verileriyle birlikte, çoğu mezhepleşmiş geleneksel küçük-burjuva devrimci akımlarla yapılacak bir işbirliğinden sınıf mücadelesinin devrimci gelişimi açısından ciddi herhangi bir sonuç beklenemeyeceği gerçeğini bizim için açık hale getirmişti. Öte yandan aynı 1 Mayıs sermaye iktidarının sendika bürokrasisi üzerinden uyguladığı taktiğin, 1 Mayıs'ı fiilen bölmek, 1 Mayıs'a devrimci bir soluk taşıyacak güçleri tecrit ederek böylece kutlamaların içini boşaltmak, bu arada tecrit edilmiş güçleri saldırının hedefi haline getirerek 1 Mayıs'ı terörize etmek olduğunu da açıklıkla göstermişti. Hem bu hain taktiği boşa çıkarmak için ve hem de kitlelerin daha geniş kesimleriyle buluşmanın gereklerine uygun bir davranış tarzı olarak, komünistler bu yıl 1 Mayıs'a işçi ve emekçi kortejleriyle içiçe katılmak taktiği izlediler. Doğal olarak ön hazırlık çalışmasını da bunu olanaklı kılacak bir perspektifle yürüttüler.

Tekstil işkolunda çalışan yoldaşlarımızın kaleme aldığı 1 Mayıs değerlendirmesinin şu sonuç sözleri, bu politikanın ve onu uygulamak kararlılığının sonuçları konusunda iyi bir fikir vermektedir:

"Belli eksikliklerimize rağmen bu 1 Mayıs'ta bir geleneği kırdık ve partili tarza geçişte önemli adımlar attık. Taktiğimizi asgari bir başarı ile uyguladık. İşçi-emekçi kortejlerinde politik önderlik perspektifiyle hareket ettik. Temel çalışma alanlarımıza yoğunlaştık. Grup ruh hali ile değil, çalışma alanlarımıza hakim olma, buradaki işçi-emekçi kitlesiyle kaynaşma perspektifiyle hareket

ettik. Gerek yürüyüşte gerekse alanda pankartlarımız, şiarlarımız ve tutumumuzla, farklı kortejlere dağılmamıza rağmen ortak müdahale pratiğimizle, güçlü bir politik performans ortaya koyduk. Geleneksel hareketin zemin ve tarzından pratikte de tamamen kendimizi ayırdık. Sendika bürokratlarının her türlü engellemesini boşa çıkartıp işçi yığınlarıyla içiçe sınıfın taleplerini seslendirdik. Alanı bürokratların ve reformistlerin, demek oluyor ki düzenin denetimi ve hakimiyetine bırakmadık. Planlarını bozduk. Bürokratlar bu etkinliğimizden fazlasıyla rahatsız oldular. Böylesi bir tarza ve müdahaleye alışkın değillerdi. Dahası bunun karşısında büyük ölçüde çaresizlerdi. Karşılarında sınıf dışı, grupçu, 'sol' çocukluğu yoktu çünkü. Partili tarzda ısrarımız, varlığımız, politik imkan ve mevzilerimiz, kendi cephemizden anlamına uygun bir 1 Mayıs pratiği ortaya koymamıza yetti. İşçi sınıfının daha güçlü ve gerçek bir devrimci içeriğe sahip militan 1 Mayıslar'ını partiyle, partinin gösterdiği yoldan yürüyerek yaratacağız."

Komünist hareketin bu yıl kendi başına uygulama kararlılığı gösterdiği bu politika, eğer sermaye iktidarının ve onların hizmetindeki sendika bürokrasisinin karşı-devrimci taktiklerinin başarısını kolaylaştırmaya artık bir son vermek istiyorlarsa, tüm öteki devrimci grupların da gelecekte benimsemesi ve izlemesi gereken biricik politikadır. İşçi sınıfının ve emekçilerin gerçek bir kavga günü olarak kutlanacak devrimci 1 Mayıslar'ını örgütleyebilmenin, 1 Mayıslar'ı devrimci sınıf mücadelesine yeni bir güç ve soluk kazandırılan günler olarak kutlayabilmenin bundan başka bir yolu yoktur.

***

İşçi sınıfı ve emekçilerin karşısına işçi sınıfının devrimci öncüsü olan bir parti kimliğiyle çıkma aşamasına ulaşmış bulunan komünistler, son 1 Mayıs'ın ortaya koyduğu verileri konumlarına ve sorumluluklarına uygun bir ciddiyetle irdelemek zorundadırlar. Bunlardan bazılarını maddeler halinde şöyle sıralayabiliriz.

* Genel planda ciddi bir ön hazırlık faaliyeti yürütülmediği ve meydan çok büyük ölçüde hain sendika bürokratlarının işi baştan savma oyunlarına kaldığı halde 1 Mayıs'ta yüzbinlerce işçi ve emekçinin alanlara çıkışı bugünün Türkiye'sindeki mücadele potansiyeline iyi bir göstergedir. Bu potansiyel ciddi, inandırıcı, güven veren, doğru politikalarla hareket eden ve bunları uygulama kararlılığı gösteren bir devrimci önderlik beklemektedir. Partimiz kendi devrimci önderlik misyonunu bu geniş potansiyeli kucaklama ve ona devrimci bir çizgide yön verme perspektifi ve pratiği içerisinde anlamlandırmalıdır.

* Sendika bürokrasisinin sınıf ve kitle hareketini tahrip etme, mücadele isteği ve potansiyelini boşa çıkarma alanındaki hain rolü son 1 Mayıs'ta bir kez daha açığa çıkmıştır. Bir kez daha görülmüştür ki, sermayenin ve onun yönetici gücü MGK'nın sınıf hareketi içerisindeki bu uzantıları kararlı ve soluklu bir mücadele ile adım adım etkisizleştirilmedikçe, sınıf ve kitle hareketinde ciddi bir ilerlemeyi başarmak da mümkün olamayacaktır. Ve son 1 Mayıs bizim kendi sınırlı pratiğimiz üzerinden göstermiştir ki, bu hainler şebekesine karşı mevzi kazanmanın ve onları geriletebilmenin biricik gerçek yolu işçi tabanı ile birleşmekten, fabrikalarda fiilen güç olmaktan geçmektedir. Bu işçi kahyalarının farklı kesimleri arasında belli ayrımlar yapmak, pratik politikada bunu gözetmek, elbetteki gereklidir. Fakat son 1 Mayıs dikkate değer bir biçimde göstermiştir ki, işçi tabanında devrimci bir güç olunmadığı sürece, bu şebekenin "ilerici" geçinen kesimleri bile gerici tutumlarla ortaya çıkabilmektedirler. Bu sahte ilericiler de sermayenin kendilerini terbiye ettiği sınırlar içerisinde davranmak, bir kavga gününün içini boşaltmak konusunda konfederasyon merkezleriyle aynı çizgide hareket etmek yolunu tutabilmektedirler. "İlericilik" maskesi takınarak devrimcilerle normal zamanlarda iyi geçinmeyi "politika" gereği sayan, fakat mücadelenin kritik anlarında gerici ve faşist sendikacıların karşı-devrimci tutumlarını aratamayacak davranışlar gösteren bu sahte ilerici sendikacı takımına karşı sıkı bir mücadele, onların devrimci işçi tabanında etkili bir teşhiri, son 1 Mayıs'm bir kez daha açıklığa kavuşturduğu acil bir görev durumundadır.

* 1 Mayıs kutlamaları reformist akımların

geçmiş yıllara göre güç kaybettiğini özellikle İstanbul'daki kutlama üzerinden açıklıkla göstermiştir. Bu önemli bir veridir. Reformist akımın bir kesiminde hızlanan iç çözülme süreciyle birlikte ele alındığında ayrıca bir önem kazanmaktadır. Daha önce hatırlatıldığı gibi ön hazırlık sürecinde de reformist akımlar son birkaç güne sığan baştan savma bir çalışmayla yetinmişlerdir. Yine de kolaycı sonuçlara düşmeden, reformist akımların çalışma kapasitelerini ve moral durumlarını ortaya koymak bakımından bu göstergelerin tam ne ifade ettiğine daha yakından bakılmalıdır. Partimizin işçi sınıfını ve emekçileri devrimci bir mücadele çizgisinde birleştirip örgütlemesinin önündeki temel engellerden biri reformist akımlar olduğu için, bu akımların durumlarını yakından izlemek, onlara ilişkin verileri ciddiyetle değerlendirmek bizim açımızdan apayrı bir önem taşımaktadır.

* Geleneksel küçük-burjuva devrimci akımlar 1 Mayıs'ta politikasızlığın yolaçtığı açık bir iflas pratiği ile yüzyüze kalmışlardır. Son 1 Mayıs'ta her türlü devrimci müdahale olanağından yoksun kaldıkları gibi her bir 1 Mayıs'ta sergilemeye pek hevesli oldukları "güç"lerinden de çok şey kaybettiklerini üstü örtülemez biçimde göstermişlerdir. Bu akımlar, gerek kitlelerin burjuvaziye karşı devrimci bir çizgide birleştirilmesi ve örgütlenmesi, gerekse sendika bürokrasisi ve reformizm engellerinin aşılması politika ve pratiğinden yoksun olduklarını bir kez daha ortaya koymuşlardır. Bu akımlarla ilişkilerimiz son 1 Mayıs üzerinden ortaya koyacakları değerlendirmeler ışığında yeniden gözden geçirilmeli, ileriye dönük tutumlarla ise birleşme yoluna gidilmelidir. Sahip oldukları yapısal zaaflar konusunda tam bir açıklıkla hareket edilmek kaydıyla, olanaklı olan her durumda ve elbetteki kitleleri devrimci bir çizgide harekete geçirmek amacına bağlı olarak, bu akımlarla pratik işbirliğine gerekli dikkat gösterilmelidir.

* Kürt ulusal hareketinin "siyasal çözüm" politikaları ile yıllardır içine gömüldüğü çıkmaz ve bu çıkmazın ortaya çıkardığı verilere rağmen bugün bunda halen de gösterdiği ısrar, Türk ve Kürt işçilerinin devrimci sınıf birliği temeline oturan bağımsız sınıf çizgisine ve bu çizginin başarıyla hayata geçirilmesine apayrı bir önem kazandırmıştır. Kitle dinamiğinin kendi normal seyri, Kürt emekçilerinin gitgide daha belirgin bir biçimde Türk emekçileriyle birlikte hareket etme pratiği, bu politikanın başarısına uygun bir zemini giderek güçlendirmektedir. Yılların deneyimi bu alanda elde edilecek her gerçek başarının Kürt hareketinin önünde yeni ufuklar açacak biricik gerçek olanak olduğunu göstermektedir.

* Son 1 Mayıs'ın önemli verilerinden biri de 1 Mayıs'a her kesimden gençliğin geniş çaplı katılımıdır. Gençlik giderek daha etkili bir güç olarak devrimci sınıf mücadelesi içindeki yerini almaktadır. Birçok kentte özellikle yüksek öğrenim gençliği kalabalık kortejler halinde kendi bağımsız inisiyatifiyle 1 Mayıs kutlamalarına katılma yolunu seçmiştir. Bu eğilimin ve inisiyatifin mahiyetini, dinamiklerini daha yakından anlamak sorumluluğu ile yüzyüzeyiz. Mücadeleye akan gençlik kitleleriyle buluşmak ve onları işçi sınıfının devrimci mücadele bayrağı altında harekete geçirmek partimizin özenle gözeteceği bir davranış çizgisi olacaktır. Türkiye'nin son 35 yılında devrim, sosyalizm, işçi sınıfı davası gibi yüce idealler uğruna büyük fedakarlıklardan kaçınmadığını pratikte göstermiş bulunan devrimci gençliğin mücadele enerjisinin bir kez daha heba edilmesine fırsat vermemek sorumluluğu ile yüzyüzeyiz.

* Komünist hareketin "işçi sınıfının devrimci 1 Mayıs'ı için" şeklindeki bağımsız politikasını kendi özgücüyle hayata geçirmedeki kararlılığı ve bunda sağlanan asgari başarı partili düzeyin somut bir pratik göstergesi sayılmalıdır. Bu çalışmanın bize kazandırdığı çok önemli deneyimler ve belli somut mevziler var. Fabrika çalışmasına sistematik bir tarzda yüklenmenin, bunu sendikalar cephesinde başarılı taktiklerle birleştirmenin yanısıra, sınıfın devrimci 1 Mayıs'ı politikasının önemli ve etkili kaldıraçları olarak gündeme getirdiğimiz "işçi platformları" deneyimi üzerinde dikkatle durmalı, bu deneyimlerden gerekli sonuçları çıkarmalı ve benzer araç ve yöntemleri önümüzdeki yeni döneme ve yeni görevlere uyarlamak başarısı gösterebilmeliyiz.

EKİM

"Çok şey verilenden çok şey istenir!"

Komünist harekete akan güçler ve sorumluluklarımız

Hareketimiz on yıllık zorlu bir süreci partili kimlikle taçlandırıyor. Geleneksel gupların onyılları bulan geçmişleriyle karşılaştırıldığında, küçük bir zaman dilimi olarak algılanabilir bu. Fakat, bilindiği gibi, komünist hareket yine de bunu uzun bir zaman dilimi olarak tanımlamaktadır.

On yıllık zaman diliminin hareketimizi taşıdığı düzeyin sağlam bir ideolojik bakış sayesinde gerçekleştiği bugün kanıtlanmıştır. *"Küçük-burjuva Popülizmi ve Proleter Sosyalizmi"*, hareketimizin ilk ideolojik metinlerinden biri olan bu kitap bile "TDKP'yi parçalamak", "hizip yaratmak" türünden karalamaları yere çalmaktadır. Komünistlerin temel kaygısı her zaman orta yerde duran devasa sorunlara çözüm getirmeye çalışmak olmuştur. Kopuş sürecinin önemli metinlerinden biri olan *"Gündem Önerisi"* bile bu söylenenleri yeterli açıklıkta ortaya koymaktadır.

12 Eylül yenilgisinden nasibini fazlasıyla almış olan TDKP yaşanan sürecin muhasebesinden özellikle kaçınmış, bünyesindeki ileriye sıçrayışı en gerici yöntemlere başvurarak bloke etmek istemiştir. Aslında geleneksel sol grupların tümü de benzer bir çaba içinde olmuştur. Kimileri bu yenilgiyi toptan reddetmiş, kimileri de yenilginin faturasını ya çözülenlere ya da döneklere havale ederek işin içinden sıyrılmayı ummuştur. '60'lı yıllarda şekillenmeye başlayan küçük-burjuva programlara, örgüt ve kadro anlayışına yönelik ciddi tek bir muhasebe yapılmamıştır. Adını andığımız kitaptaki "Gündem Önerisi" tam da yenilginin ideolojik arka planını masaya yatırma uğraşıdır. Zorunlu kopuşun ilk dönemlerinin yoğun polemikler dönemi oluşu, ideolojik platformun netleşmesini hayli kolaylaştırmış, gelişme sürecine büyük bir hız kazandırmıştır.

"Proletarya sosyalizmi", "yeni bir kültür, yeni bir gelenek", "ihtilalci sınıf partisi" vb... Soyut planda kulağa hoş gelebilir bunlar. Ama komünist harekette bu vurguların hiçbiri bir söz yığını ya da beyin jimnastiğinin ürünleri olma derekesine düşmemiştir. Gelişmenin diğer cephelerinde olduğu gibi "kadro" potansiyelinin şekillendirilmesi ve dönüştürülmesinde bu tanımlamaların marksist devrimci özü hep gözetilmiştir. Denilebilir ki, ideolojik gelişme sürecinin ilk adımlarından itibaren hareketimizi sürekli zorlayan, yer yer bunaltan, daha hızlı bir gelişme temposu tuttırmasını engelleyen faktör kadro sorunu olmuştur. Yani sınıf devrimcilerini yaratma alanındaki zorlanma...

Alışkanlıkların en tehlikeli güç olduğunu hepimiz biliriz. Geleneksel sol hareket içerisinde şekillenmiş, o tarzı yaşam biçimi haline getirmiş kadroların, eski tasla yeni hamama girişinin uyumsuzluğuydu yaşanılanlar. Yeni çalışma tarzına uyumsuzluk, özellikle küçük-burjuva ara katmanlardan gelen devrimcilerde yaşam alanı buluyordu. Örneğin fabrikalarda çalışmaktan kaçış çeşitli bahanelerle gizlenebiliyordu. Zorluklardan ilki fabrika çalışmasına geçmek alanında kendini gösteriyordu. Bu aşıldığı oranda bir başka zorluk gündeme geliyordu: Çalışmada sabırsızlık, küçük-burjuva aceleciliği ve tek tek adam kazanma uğraşı... Sınıfsal köken itibariyle bu zorlanmalar nesneldir. Devrimci bir kabarışın ve heyecanın olmadığı, direnişler, grevler, boykotlar, işgaller vb. yaşanmadığı ya da çok sınırlı yaşandığı bir dönemde, bu kökenden gelen devrimcilerin gelişim süreçleri hem sınırlı ve sancılı, hem de uzun bir zaman alıyordu. "Kan uyuşmazlığı" olgusu, tam da yeni kimliğin, kültürün ve geleneğin kendini yeniden üretme zorunluluğunun kaçınılamayacağı bir aşamada kaba bir biçimde sonuçlarını üretti. Bu bir tesadüf değildi. Zorunlu bir ara duraktı da denilebilir.

Olağanüstü Konferans nitelikte bir silkinme, kenetlenme ve güçlenme, nicelikte arınmanın ürünü azalmanın yaşandığı bir dönem oldu. Ama bundan sonraki süreç asgari düzeyde sağlam bir çekirdeğin oluşturulduğu, alta doğru sindirilmeye çalışıldığı, sınıf çalışmasına kenetlenmede ilk mesafelerin alınmaya başlandığı bir dönem de oldu. Sınıf çalışmasının sorunlarına az-çok hakim, belli bir deneyimden süzülüp gelen, sınıf içinde nefes alıp veren, merkezkaç eğilimlere yüz vermeyen, oportünistçe "nerede hareket, orada bereket" mantığıyla yaklaşmayan bir düzeyin ilk defa oluşturulabilmesi, bu sancılı fakat sağlam adımlarla gelişen sürecin ürünü oldu. Döneme soğukkanlı bakabilen, enerjiyi azami tarzda kullanmaya çalışan (sonucu ne olursa olsun), nesnel koşulların beslediği yılgınlığına karşı bilince dayalı iradi heyecanı diri tutan, moral ve motivasyonu sürekli yükselten, istikrarlı bir performans göstermeyi başaran hareketimiz büyüyüp gelişti.

Tüm bu üstün meziyetleri geliştirerek partili döneme taşımak durumunda olduğumuz bir dönemden geçiyoruz. Peki bu dönem boyunca hareketimize "tasfiyeci", "hizipçi", "troçkist" diyen çevre ve gruplar ne yaptılar acaba? Onlar, istisnasız tümü, dağılma, gerileme ve varolanı bile koruyamama akibetinden kurtulamadılar. Bunun şaşırtıcı hiçbir yanı yoktur. Kendi geçmişleriyle devrimci bir temelde hasaplaşamayanların kaçınılmaz bir biçimde karşılaşacakları akibet yalnızca ve yalnızca budur.

TDKP'nin devrimci demokratizmden liberal işçi platformuna evrimi, kendi nesnel gidişatının zorunlu sonucuydu. Komünistlerin bu çevreye gösterdiği özel ilginin başlıca iki nedeni vardı.

İlki; TDKP'nin geçmişteki devrimci konumuydu. Bu konumdan hızla uzaklaşarak reformizme evrim EMEP saflarındaki devrimciler için uyarıcı bir işlev gördü. Bilindiği üzere bu devrimciler giderek artan oranda komünist hareketin saflarına akmaktadırlar. Bu bir tesadüf değildir. Sınıf hareketinde ciddi bir yükselmenin yaşanmadığı bir dönemde, bu güçlerin hızla saflarımıza akıyor olması ayrıca irdelenmesi gereken önemli bir gelişmedir.

İkincisi; EMEP'in sınıf hareketinde tutmaya çalıştığı yerle doğrudan bağlantılıdır. Yeni bir reformist odak olarak geçmişteki devrimci konumunu bir avantaj ve dolayısıyla işçi kitleleri için bir aldatma aracı olarak kullanması, sınıf hareketinin devrimci gelişmesi açısından ayrıca dikkatle yaklaşılması gereken bir durumdu.

Şimdilerde yalnızca EMEP'ten değil, birçok çevreden yaşanan kopuşların saflarımıza yöneldiğini görüyoruz. Bu akış sürecektir. Sürmesi de son derece doğaldır. Bu gelişmeler kuşkusuz sevindirici ve motive edici bir özellik taşıyor. Kongre sürecini güçlendireceğinden ise kuşku duyulamaz. Ama asıl vurgumuz bu yöne değil, komünistlerin sorumluluklarınadır. On yıllık sancılı bir süreçle yaratılan komünist birikim, devrimci bir emeğin, büyük bir sabrın ve tahammülün ürünüdür. Bu birikimin önemi EKİM'i aşmıştır. Korunması, geliştirilip güçlendirilmesinin asıl anlamı, sınıf hareketinin devrimci ihtiyaçları gözetildiğinde anlaşılabilir olur ancak. Bu birikimin kaderine kıskançlıkla yaklaşmalı, değerlerin bozulmasına asla izin vermemeliyiz. Soyutlama düzeyinde ideolojik kopuş bir başlangıçtır. Yeni yoldaşlarımızın EKİM'i toplam olarak içselleştirip sindirmesi bir zaman sorunudur. Devrimci demokrasinin yılların getirdiği kendine has tarzı, kültürü, davranışları, üstüne üstlük reformizmin kimi etkileri, bıçak keskinliğiyle aşılabilecek şeyler değildir. Çok verilenden çok şey isteniyorsa, ilişki tarzında hassasiyet gerekiyor. Partimize yeni katılan her yoldaşımızı kazanmada, zayıf yanlarını aşmada ısrarlı olmalıyız. Başarı sarhoşluğuna kapılmamalı, zaaflarımızın, kaba hatalarımızın üstünü örtmeden yaklaşabilmeliyiz. Geleneksel sol akımların sekter, bürokratik ve tepeden bakan davranışları bizim doğamıza aykırıdır. Kazanmak pratik süreçlerde sözkonusu olacaktır. Ve bu öncelikle çok şey verilenlerin sorumluluğudur.

Burada vurgulamaya çalıştığımız geleneksel hareketten koparak saflarımıza akan güçlere karşı tutum değil, bugünkü örgütsel birikimin taşıması gereken sorumlulukların hassas alanıdır. Bu alanda göstereceğimiz performanstır. Toplam olarak komünist işçi partisinin kuruluş sürecinde, partimize sahip çıkacak her bir yoldaşımızın süreçlerimizi

(Devamı s.7'de)

İnisiyatif ve yaratıcılık

Komünist hareketin on yıllık gelişme sürecini partinin kuruluş kongresiyle taçlandırma aşamasına girdiği bir süreçte, kadroların görev ve sorumlulukları kat kat ağırlaşmıştır. Atılan adım tarihsel niteliktedir. Bu adım, teorik, politik ve örgütsel cephelerde on yıllık zorlu bir yürüyüşün geldiği aşamadır.

Parti gibi bir silaha kavuşacağımız bir aşamada, süreci normal dönemlerin bakışıyla ve temposuyla karşılamak/kucaklamak mümkün değildir. Geçmişi aşan bir bakış, tempo ve enerjiyle yeni dönemin görev ve sorumluklarının üstesinden gelmek zorundayız. Bu ise yaratıcı ve inisiyatifli bir çalışmayı, sürekli olarak daha ileri hedeflere kilitlenen bir bakışaçısına sahip olmayı ve buna uygulama gücü kazandırmayı gerektirmektedir.

Devrimci siyasal mücadelenin zorlukları ne denli büyük olursa olsun, devrimci irade devrimci ideolojiden aldığı güçle, yaşamdaki zorlukların üstesinden gelebilecek güç, inisiyatif ve yaratıcılıkla hareket etmemizi sağlayacaktır.

"İktidar savaşımında, proletaryanın örgütten başka silahı yoktur" bakışaçısıyla kendi silahına/partisine kavuşacak olan işçi sınıfı ve komünistler, tarihsel aracın tarihsel amaç için oynayacağı rolün bilinciyle görev ve sorumluluklarına yaklaşmak durumundadırlar.

Partili kimlik, her türlü darlığa, atalete, üstten beklemeciliğe, sıradanlığa, asgari başarılarla yetinmeciliğe, sadece verilen görevleri yerine getirmeyi anlatan memur tarzına karşı tahammülsüz olmak demektir. Partili mücadele dönemimizde de bu tür zaaf ve zayıflıklarla elbette karşılaşacağız, ama bu tür sorunlar artık partileşmiş bir hareketin sorunları olarak esası itibarıyla geride kalmak zorundadır.

Kadroların yeni dönemdeki acil görevlerinden birine bir tanım getirirsek, bu, mücadeleyi parti kimliğini özümseyerek örmektir. Bu ise pratikte her bir birimin, organın, kadronun alacağı tutuma ve göstereceği performansa bağlıdır. Kolay olanın cazibesine kapılmadan, konjonktürel dalgalanmalardan etkilenmeden, sınıf çalışmasının güçlüklerinden gelen zorluklar karşısında umutsuzluğa düşmeden, mücadelenin gerektirdiği esnekliği ve ustalığı göstererek yol almak! İşçi sınıfının öncü-devrimci örgütünü adım adım örmek! İşçi hareketiyle bağları gün be gün artırıp güçlendirmek, hareketi devrimcileştirmeye çalışarak geliştirmek. İşte partili kimliğin ve partili mücadele tarzının gerektirdiği kadro tipi tüm bu özellikleri kendinde kimliğe dönüştürmeyi başarabilendir.

Komünist kadrolar, parti adımının güçlü bir biçimde atılabilmesi için, bu adımın hakkını verecek enerji ve coşkuyla tam bir birlik ve kenetlenme sağlama, temel perspektif ve politikaları alanlarda özgülleştirme ve bu temel üzerinde parti güçlerini çok yönlü bir seferberlik içine sokma inisiyatifi ve yaratıcılığını göstermek zorundadırlar. Bu inisiyatif ve yaratıcılığı ortaya koymanın olanakları devrimci siyasal mücadelenin her alanında karşımıza çıkmaktadır/çıkacaktır. Yeter ki tutucu ve tutuk davranmayalım. Herhangi bir yol ve yöntem ya da aracı kullanmak için onun daha önce ortaya konulmuş ve sınanmış olması gerekmiyor. Önemli olan mücadelenin ihtiyaçlarını karşılaması ve hedeflerimize ulaşmamızı kolaylaştırmasıdır. Bir yöntem ya da aracı ilk olarak biz de kullanabiliriz ve kullanmalıyız. Ki inisiyatif ve yaratıcılık tam da bu noktada kendisini ortaya koymak durumundadır. Yol, yöntem ve araçlarda zenginleşme ve deneyim birikimi sağlanamadığı, "gelenekselleşmiş" biçim ve yöntemler aşılamadığı koşullarda ilerleme sağlamak mümkün olmayacaktır.

Mücadelenin çok değişik ihtiyaçlarını karşılama perspektifiyle davranmalı, her türlü güç ve olanaktan yararlanmalıyız. Devrimci mücadeleye sunulacak bir damla enerjiyi bile heba etmemeliyiz. Bir fabrikayla ilişkiye geçme, değişik ilişkilere ulaşma, çeşitli sendikaların ve kitle örgütlerinin olanaklarını mücadelenin hizmetinde kullanma, askeri alan, teknik alan, baskı-yayın alanı, mali konular, toplantı ve konumlanma için ilişkileri örgütleme ve geliştirme, siyasal faaliyetin değişik illere ve

alanlara açma, değişik alanlarda istihbarat toplama vb. sıralanabilecek pek çok soruna bu perspektifle yaklaşınalıyız.

Başvuracağımız yol, yöntem ve araçlar "her zaman geçerlidir" kolaycılığına da kapılmamalıyız. Dönemin koşullarını, yaşamın canlılığını ve çok yönlülüğünü gözetmek sonuç almak için bir zorunluluktur. Nesnel koşullar bir aracın, yolun ve yöntemin kullanılmasına uygunsa verim alınabilir. Atılacak adımın nesnel şartları olgunlaşmamışsa, sonuç emeğin heba edilmesi olacaktır.

Çalışmada esas alınacak alanlar doğal olarak sınıf mücadelesinin temel ihtiyaçları doğrultusunda belirlenecektir. Çalışma alanları titiz bir değerlendirme sonucu belirlendikten ve gerekli perspektif sunulduktan sonra, çalışmanın başarısı artık kadro ve militanlara bağlıdır. Devrimci kadro ve militanların göstereceği yaratıcılık ve inisiyatif, beklemecilikten kurtarır, ataletin zeminini kurutur, yeteneklerin ve potansiyellerin açığa çıkmasını sağlar. En küçük bir potansiyeli açığa çıkarmak, en küçük bir olanağı dahi büyük bir olanağa çevirmek, kadro ve militanların harcayacağı emeğe ve göstereceği performansa bağlıdır.

Olayları ve kişileri değerlendirirken öznellikten uzak bir değerlendirme yapabilmeliyiz. Değerlendirmede temel kıstas bir devrimcinin siyasal mücadelede tuttuğu yer ve açığa çıkarılacak potansiyeli olmalıdır. Bunu başaramamak, potansiyellerin ve olanakların heba edilmesi anlamına gelecektir.

Komünist kimliği içselleştirmiş her bir kadro ve militan, bir ildeki, bir alandaki veya bir fabrika birimindeki çalışmanın temel dayanağı olabilir. Tek tek kişilerle ya da sınırlı güçlerle başlayan bir çalışma yaratıcılık ve inisiyatife bağlı olarak büyük bir gelişme gösterebilir. Bizim kendi deneyimlerimiz küçük bir fabrikada gerçekleştirilen bir sendikal örgütlenme aracılığıyla bile birçok fabrikayla ilişkiye geçmenin olanaklarına ulaşılabileceğini göstermiştir.

İllegal çalışma ile legal biçimleri doğru, başarılı bir biçimde birleştirmek, komünist inisiyatif ve yaratıcılığın sınanacağı en önemli alanlardan bir diğeridir. Gelişecek bir kitle hareketine devrimci önderlik bakımından bu alanda gösterilecek titiz, ilkeli, sabırlı bir çaba büyük bir önem taşımaktadır.

Komünist işçi partisinin kadroları ve militanları partinin inşasında yaratıcılık ve inisiyatifin taşıdığı önemin bilinciyle davranmalı ve sürece bu bilinçle yüklenmelidirler.

A. ALİŞER

Komünist harekete akan...

(Başlarafı s.5'de)

kavrama, içselleştirme, dönüştürme uğraşında taşıması gereken sorumluluktur. Bunun güvencesi, sınıf çalışmasında derinleşme, sınıfımızın partisine ve her kadrosuna yaraşır bir ideolojik-politik duruşu kuşanma çabası içine girmektir. Bu sayededir ki, sınıfın devrimci kültürünü her alanda ve her aşamada yeniden ve yeniden üreterek kitleler içinde kök salabilir ve sağdan-soldan gelecek her türlü çelmeyi sağlam sınıf tavrıyla boşa çıkarabiliriz. Partimiz şu veya bu hareketten koparak gelecek yoldaşların katılımından daha çok, asıl olarak sınıf çalışmasında katedeceğimiz mesafeden alacaktır gücünü. Partimize katılan yeni yoldaşlarımızla birlikte bu perspektifle donanmalıyız. Biz bugün kitlelerle yatıp kalkmada azami çabayı gösterirsek eğer, kitlelerin bizimle yatıp kalkacakları günler uzak olmayacaktır.

Yaşar ŞEN

Solda iç ayrışma ve gerçek saflaşma sürecini hızlandırmalıyız

Tüm komünistler komünist işçi bayrağı altına!

"Bir dönemin sonu, yeni bir dönemin başındayız"! (Ekim, 15 Mart '98, başyazı)

Aktardığımız bu tek cümle, içinden geçtiğimiz sürecin tarihsel önemini büyük bir açıklıkla ifade ediyor. Evet, "bir dönemin sonu, yeni bir dönemin başındayız"! Yeni dönemi anlamak, ona uygun bir pratik içinde olmak, her komünistin omuzuna düşen ağır bir sorumluluktur. Hayat boşluk tanımaz; bu yüzden, içinde olduğumuz dönemi, ihtiyaçlarını ve sorumluluklarımızı döne döne gözden geçirmek, buna uygun bir çalışma içinde olmak zorundayız.

12 Eylül yenilgisine ve ardından '87'lerde gelişen kitle hareketinin etkisiyle toparlanmaya çalışan geleneksel sol hareket bugün artık iki ana akımıyla birlikte iflas noktasına gelmiştir. Gazi Direnişi'nin etkisiyle nispi bir güçlenme yaşayan küçük-burjuva gruplar, iki-üç yıllık bir genişleme sürecinin ardından, özellikle '96 1 Mayıs'ından sonra, çok belirgin bir biçimde yeni bir tıkanma sürecine girmişlerdir '95 ve '96 1 Mayıslarının devrimci kitlesel yönelişinin ardından yaşanan bu tıkanma '97 1 Mayıs'ında yaşanan belirgin başarısızlık ile kendini açığa vurmuştur. '98 1 Mayıs'ındaki son pratiklerinin de gösterdiği gibi, küçük-burjuva radikalizmi kendini bir çıkınazın içine saplamıştır ve bir kısır döngü içinde kıvranmaktadır. Daha da önemlisi şudur; bu grupların tıkanıklığı doğrudan önderlik düzeyiyle ilgilidir. Bu, bu süreci devrimci bir tarzda aşmalarının hayli güç olduğuna bir göstergedir.

Küçük-burjuva devrimciliğinin tıkanma noktası aynı zamanda reformizmin genişleme ve güçlenme noktası olmuştur. Ancak gelinen noktada reformist siyasal çevreler de tıkanma ve çözülme süreci içine girmişlerdir. Bugün EMEP'te belirgin bir tarzda yaşanan çözülme, çok geçmeden öteki çevrelerde de kendisini gösterecektir. Sol hareketlerin gelişme ve dağılma dönemlerini dayanılan toplumsal sınıfların özelliklerinin bir yansıması olarak da alırsak eğer, bu yaşanılanlar son derece mantıklıdır. Ayrıca Türkiye gibi bir ülkede reformizm bile ancak bir parça radikalizm yaparak varlığını koruyabilir. Oysa mevcut reformist grup ve partilerin hiçbiri bu gücü gösterebilecek durumda değildir. Çünkü, burjuva düzen ve faşist iktidar hiç bir esneme imkanına sahip olmadığı gibi, bunu zorlayacak girişimleri de şiddetle karşılamaktadır. Bugünün reformist akımları da zaten faşist iktidarın uyguladığı şiddetin ehlileştirdiği akımlardır. Bu açıdan reformist akımlar olarak bile doğal bir oluşum ve yapıları yoktur. Çürümüş düzenin çeteleşmiş devletinin karşı-devrimci şiddetin yıldırıcı gücüyle yaptırdığı suni doğumun ürünü dejenere akımlardır.

İçinde bulunduğumuz süreç devrimci bir sınıf ve kitle hareketinin gelişme olanaklarını sunmaktadır. Yeni hareketin kendi doğasına uygun bir önderlik ihtiyacı duyacağı ise açıktır. Semt dinamiğine yaslanan darkafalı bir popülist bakışaçısıyla kitlelerin iktidara yürütülemeyeceği ne kadar açığa çıkmışsa, sınıfın geri kesimlerini zemin alarak sendikal-bürokrasiden güç kazanmaya çalışan reformizmin de bundan fersah fersah uzak olduğu açığa çıkmıştır. İşçi sınıfının iktidar yürüyüşü için ihtiyaç duyduğu önderlik komünist bir işçi partisidir. İşçi sınıfı komünist işçi partisinin önderliği altında kendisini bunaltan sermaye sınıfının saldırılarından, reformist-sendikalist cendereden kurtulup, kapitalist toplumun en devrimci sınıfı olduğunu gösterebilecektir.

"Bir dönemin sonu, yeni bir dönem başındayız"! Çünkü bugün reformistiyle,

devrimcisiyle bütün küçük-burjuva hareketlerin saflarında yeralıp da devrimci bir kimlik taşıyan, buna uygun bir iddia ile çalışmak isteyenler, kafalarını kaldırdıklarında EKİM'i görüyorlar. Bunun bir rastlantı olmadığını komünist hareketin yıllar öncesinden sol harekete ilişkin olarak ortaya koyduğu şu değerlendirme göstermektedir: *"Görünürdeki tüm karışıklığa rağmen, Kürt ulusal kurtuluş hareketini dışta tutarsanız, bugünün Türkiye'sinde üç temel sol siyasal kanal var. Bunlar komünist hareket, devrimci-demokrat hareket ve reformist hareket kanallarıdır."* Devrimci-demokrat hareketten ya da reformist hareketten ileriye dönük bir kopuş yaşayanların gideceği tek adres vardır: Komünist hareket, yani EKİM!

Bugün EMEP'ten kopan komünistlerin yaptıkları çağrının sadece pratik siyasal değil, tarihsel bir önemi de vardır. '80 öncesi sol hareket içinde çok sayıda benzer geçişler yaşanabiliyordu. O yılların politik atmosferi içinde bu belli bir politik önem taşıyan bir şey sayılabilirdi ancak. Bugün ise farklı bir tarihsel-toplumsal süreç yaşıyoruz. Böyle bir kopuş ve ileriye yöneliş, '80 sonrasında ilk kez olarak yaşanmaktadır. Bu yönüyle bir yerden başka bir yere geçme gibi değerlendirilecek bir olay değildir sözkonusu olan. Bu gelişme, soldaki gerçek bir ayrışma ve saflaşmanın, aldatıcı iddiaların ve bunun yarattığı bulanıklığın giderilmesi yoluyla herkesin kendi bayrağı altına geçmesinin bir ifadesidir. Olayın tarihsel değer taşıyan derin politik anlamı buradadır.

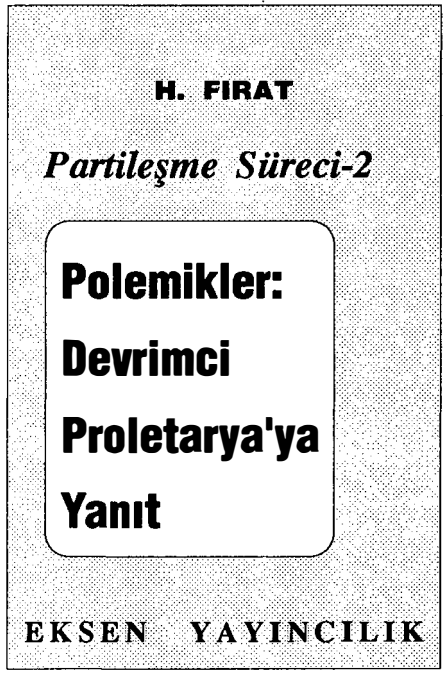
Sıradan insanlar tarihsel süreçleri yaşanıp bittikten sonra değerlendirirler. Yaşanılanların önemi ancak sonuçları üzerinden algılanır. Komünistlerin ise gelişme süreçlerinin diyalektik mantığını kavrayabilmelerinden gelen bir üstünlükleri vardır. Ellerindeki Marksizm-Leninizm silahının güçlü yöntemiyle toplumsal süreçler, iç dinamikler ve sonuçlar arasındaki bağlantıları değerlendirebilme yeteneğine sahiptirler.

İçinden geçilen sürecin tarihsel önemi anlaşılabildiği ölçüde buna uygun bir pratik sergilenebilir. Bugün hareketimiz sıradan bir gelişime ivmesi göstermiyor, bir sıçrama yaşıyor. Sol hareketin değişik gruplarına dağılmış bulunan, ama gerçekte bize, yani sosyalizme, devrimci proletarya hareketine ait güçler var. Bu güçleri çekip alacağız. Artık komünistlerin tek çatı altında toparlanabilmesi, komünist işçi partisinin bayrağı altında buluşabilmesininin günü gelmiştir. Bu güçleri biraraya getirme görevi öncelikle bize aittir. "Teori sözünü söylemiştir; sorunu siyasal pratik çözecektir!" O halde geçmişteki çalışma tempomuzu bir kat daha arttırmak, sınıf kitlelerine dönük olduğu kadar, sol hareket bünyesindeki potansiyel güçlerimize dönük olarak da çalışmamızı hızlandırmak zorundayız.

Yayınlarımızın kitlesel dağıtımından tutun sınıfın komünist partisini kurmanın verdiği özgüvenle hareket etmeye kadar, 1 Mayıs taktiğimizden sendikal cephedeki görevlerimize sarılmaya kadar her alanda, yeni döneme uygun bir bilinçle, buna uygun bir kararlılık ve azimle hareket etmeliyiz.

"Bir dönem sonu, yeni bir dönemin başındayız"! 3. Genel Konferansımızdan bu yana yaşanan nitelik sıçramasını bu niteliğe uygun bir nicelikle birleştirmek, tüm komünistleri EKİM saflarına, komünist işçi partisi bayrağı altına toplamak için görev başına!

V. YILMAZ

Örgütsel yaşamın ve siyasal çalışmanın bazı sorunları

Güçler ve görevler

Gündelik pratik işlere yetişememekten şikayet eden yoldaşımız çoktur. Aksayan bir dizi işin nedeni olarak da genellikle pratik işlerin çokluğu ve güç yetersizliğini gerekçe gösteririz. Hatta bu nedenle bazı temel görevlerin aksadığını, kendimize zaman bulamadığımız için teorik-ideolojik kapasiteyi geliştirip güçlendirmeye bile zaman ayıramadığımızı ve hep "keseden harcamak" yoluna gittiğimizi söyleriz.

Peki gerçekte durum yukarıya aktarmaya çalıştığımız tablo gibi midir? Sözkonusu olan gerçekten de pratik işlere yetişememek midir? Bunun en önemli nedeni güç yetersizliğinin yarattığı zorlanma ve açmazlar mıdır? Burada işlev ikamesi gibi yanlış bir tarz, kapasite ve enerjiyi doğru kullanmak, güç tasarrufu sağlamak gibi bir sorun yok mudur?

Bugünün Türkiye'sinde siyasal bir sınıf hareketinin henüz ortaya çıkmadığı, işçi sınıfı hareketinin devrimci hareketi besleyen güçleri öne çıkarmakta kısır kaldığı bir dönemde, devrimci siyasal görevlerin yoğunluğu ve genişliğiyle güçlerin sınırlılığı gözetildiğinde bu tür yakınmalar masum ve makul görünebilir. Fakat bu gerçeğin yalnızca bir yanıdır. Çeşitli vesilelerle sık sık belirttiğimiz gibi, gerçek daima somuttur. Toplumsal yaşamın bugünkü sorunları ve işçi sınıfı ile ezilen ve sömürülen emekçi katmanların, gençliğin bugünkü toplam tablosuna bakıldığında, sözünü ettiğimiz yakınmanın hiç de masum ve makul karşılanamayacağını rahatlıkla görürüz.

Neden? Türkiye bir çözümsüz sorunlar ülkesidir. Kapitalist sistemin içinde debelendiği bunalım, bu bunalımın işçi sınıfı, emekçi katmanlar ve gençliğin yaşamında yol açtığı çok yönlü tahribat; açlık, işsizlik, kültürsüzlük, konutsuzluk, sosyal güvenceden yoksunluk vb. sermaye düzeninin temellerini oymaktadır. Çürüyen sermaye rejimi, işbaşına getirilen hükümetler, ezilen ve sömürülen sınıflara yalandan başka birşey sunamamaktadırlar. İşbaşına gelen her yeni hükümetin yaptığı ilk iş, işçi sınıfı ve emekçi katmanlara "fedakarlık" çağrıları olmaktadır. Bu ise çalışan yığınların yaşamında sefaletin daha da derinleşmesi anlamına gelmektedir. Bunu emekçi yığınlar artık kendiliğinden kavramaktadır. Tüm bunlar yığınları kendiliğinden arayışlara itmektedir.

İşçi sınıfı, emekçiler ve gençlik; kimi faşist iktidarın uyguladığı terörün yıldırıcı etkisiyle, kimi beynini esir eden burjuva ideolojisinin dizginleyici rolü nedeniyle, kimi de akacağı devrimci kanalı bulamamanın yarattığı çaresizlikten dolayı, açık siyasal tutum ve çatışmalardan bugün için geri duruyor olabilirler. Ama aynı kesimlerin burjuva düzenden ve partilerinden giderek artan oranda kopmakta olduğu, hatta önemli bir kesiminin bu düzenden nefret ettiği gerçeğini ortadan kaldırmamaktadır. Bu düzenin sömürü ve zulüm, hile ve entrika, yalan ve aldatma, kanlı ve kirli bir zemin üzerinde yükseldiğini daha çıplak olarak gören insanların sayısı her geçen gün artmaktadır. Son birkaç ayın gelişmeleri bile bunu yeterli açıklıkta göstermektedir.

Peki devrimci önderliğin misyonu ve sorumluluğu nedir? Herhalde işçi ve emekçi sınıfların bu mevcut durumundan giderek ataleti savunmak olamaz. Süreçleri, ezilen kesimlerin bilinç düzeyinin düşüklüğü ve hareketindeki politik öğe zayıflığı üzerinden izah etmek de olamaz. Küçük-burjuva radikalizminin bugün mezhepçiliğe varan, kendi varlığını sürdürme ve bununla avunma yolundaki tutumu da olamaz. Devrimci önderliğin misyonu ve sorumluluğu, herşeyden önce işçi sınıfı ve emekçilerin mevcut bilincini devrimci dönüşüme uğratmak, eylemini geliştirerek hareketi devrimcileştirmektir. Eğer yığınlarda kurulu düzene duyulan bir hoşnutsuzluk ve öfke varsa, düzenin kurum ve kuruluşlarından kopuyor ve yeni arayışlara yöneliyorsa, devrimci önderliğin siyasal girişimlerinden sonuç alamaması düşünülemez.

Bugünün devrimci önderlik iddiası herşeyden önce neyi gerektirir? Bu, mevcut

arayışları derinleştirebilmek, düzene mesafeli hale gelen güçleri devrimci mücadele cephesine çekebilmek, kucaklayıcı bir alternatif odağını bir an önce yaratabilmek! Hakkı verilmiş bir devrimci siyasal çalışmanın sayısız kez kanıtladığı üzere, doğru bir politik hatta oturmuş istikrarlı bir siyasal çalışma, yığın hareketinin yükselişini kolaylaştırdığı gibi, ileri kesimlerinin kazanılarak önderlik faaliyetini güçlendirmeyi de olanaklı kılmaktadır.

Bugünkü koşullarda, gücünü kullanmayı bilen yeni güçler kazanmakta zorlanmayacaktır. Bugünün temel sorun ve sorumluluklarından biri başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi katmanlardaki bu hoşnutsuzluk ve öfkeyi örgütleyerek ve arayışları kucaklayarak bir siyasal odak olmayı başarabilmek ise, bu herşeyden önce mevcut güçleri etkili ve verimli kullanmayı gerektirir.

Denilecektir ki, böyle bir etkinlik ortaya koyabilmek için seferber edilebilecek güçlere sahip olmak zorundasınız. Elbette! Ama komünist hareket çalışmanın sürekliliğini sağlayacak asgari bir güç birikimine zaten sahiptir. Görevlerin kapsamı ve gerektirdiği yetkinlik düzeyi ile mevcut nicelik ve bunun yetkinleşme düzeyi arasında önemli bir mesafe elbette vardır. Ve belli bakımlardan bir dönem daha böyle olacaktır. Komünist hareket asgari bir kitle tabanına sahip olana, sınıf hareketi devrimci siyasal mecraya akana kadar güçlerin nicel yetersizliği karşı karşıya kalacağımız bir sorun olmaya devam edecektir. Yetkinleşme/ uzmanlaşma alanı ise daima karşı karşıya kalınacak bir görev olacaktır.

Komünist hareket son 8 yıl içinde siyasal faaliyetin sürekliliğini sağlayacak asgari bir güç birikimine hep sahip oldu. Bu, eldeki güçlerin önemli bir kısmının tahrip olduğu iç tasfiyeci saldırıya maruz kaldığımız dönem ve hemen sonrası için de geçerlidir. Dolayısıyla, ağır ve sancılı gelişmeye, siyasal faaliyet kapasitesindeki belli dalgalanmalara rağmen, bizdeki esas sorun güç bulmak ve kazanmak değil, kimliğimize ve tarzımıza uygun yeterli nicelikte yetişmiş kadroya sahip olamamak, eldeki gücü gerekli hızda kadrolaştıramamak, bu gücü kendini yeniden üretecek tarzda harekete geçirememek alanında yaşandı. İçinde bulunduğumuz şu dönem, güç ve imkanlarımız hiçbir dönemimizle kıyaslanamaz. Düne göre sorumlulukların geniş çapı ile güçlerin nicel yetersizliği bu gelişmenin üstünü karartmamalıdır. Bir kez daha sorun, güçlerin etkili ve verimli kullanımı ile ısrarlı bir tarzda işaret edilen çalışma tarzını istikrara kavuşturarak kadro rezervlerini hakkıyla devreye sokmaktır. İşte bu bir kez daha, yalnızca teoride değil, pratikte de önderlik sorumluluğunu başarıyla yerine getirmeye bağlıdır. Ve elbette, önderlik sorunu ve sorumluluğu bizde yeni bir mahiyete, artık mahalli alanları da kapsayan genişlemiş bir içeriğe sahiptir.

Örgütsel önderlik pratik ustalık gerektirir

Bir örgütü ve siyasal çalışmayı yönetme işi, çok değişik güç ve olanaklardan en elverişli bir biçimde yararlanabilmeyi gerektirir. Bu, mevcut kapasiteyi en etkili ve en verimli bir biçimde harekete geçirmektir. Güce göre görev yaratmak değil -bu kime ne yaptıracağını bilememek demektir-, görevlere uygun olarak güç yetiştirmek, potansiyel güç imkanlarını yetenek ve kapasitelerine uygun olarak seferber etmeyi başarmaktır. Varolanı hesaba katmak, ama gizil imkanları kullanıma açık hale getirecek bir yönetme sanatı, inisiyatifi ve yaratıcılığı göstermektir.

Devrimci siyasal mücadelenin binbir çeşit işi vardır. Saflarımıza çok çeşitli insan malzemesi akmaktadır ve bu hep böyle olacaktır. Örgütsel önderlik ve yönetme sanatı tam da böylesi durumlarda hükmünü gösterir: İyi bir yönetici bu çeşitliliği en rasyonal tarzda değerlendirebilen, çok değişik güçleri değişik görevleri yerine getirebilecek bir tarzda harekete geçirebilendir. Her bir potansiyelin taşıdığı enerjiyi harekete geçirerek, yetenekleri en rasyonal bir tarzda değerlendirerek, azami verimi elde etmeliyiz. Mükemmeliyetçiliğin atalete yol açarak güçlerin gelişme dinamizmini zaafa uğratacağını unutmamalıyız.

Doğru bir siyasal çizginin kendi başına yeterli olmadığı bilinir. Doğru bir siyasal çizgi ortaya konulduktan sonra önemli olan bunu yaşama geçirecek kadrolara sahip olmaktır. Fakat bu da yeterli değildir. Bu aşamadan sonra asıl kritik halka ise, güçlerin donanımını sürekli sağlayacak, moral ve motivasyonunu diri tutup artıracak, güçleri pratikte sürekli izleyerek onlara yardımcı olacak önder ve

yönetici kadrolara sahip olmaktır. Önder ve yönetici kadro, bu alandaki titizliği ve ustalığı oranında güçler ve devrimci görevler sorununu doğru bir tarzda çözme imkanını elde edebilir. Partimizin, tüm benliğini devrimci iktidar hırsı bürümüş, sınıf devrimciliği kimliğini kendinde cisimleştirmiş önder ve yönetici pratikçilere ihtiyacı var. "Teori sözünü söylemiştir, sorunu siyasal pratik çözer!" saptamasının gerçek karşılığı ancak bu olabilir. Böyle bir düzey ise, öteki şeylerin yanısıra küçük-burjuva örgüt kültüründen miras önderlik ve yöneticilik anlayış ve alışkanlıklarını, ilkel ve amatör tarzları kesin bir tarzda aşmayı gerektirir.

Küçük-burjuva yöneticilik anlayışının iki tipi

Örgütsel-siyasal yaşamın içinde kendini gösteren sayısız tipleme vardır. Konumuz çerçevesinde bunlardan ikisini ele alacağız. Biri dogmatizm ile doktrinerliği ve bunun kardeşi olan bürokratizmi kendi kişiliğinde sürekli olarak yeniden üretir. Öteki, ne tür bir kaygının ürünü olursa olsun, dar pratikçilik, ilkelik ve amatörlük öğelerinden tonlar taşıyan bir örgütsel işleyiş ve çalışma tarzını temsil eder.

İlkinin özellikleri, davranış ve refleksleri 3. Genel Konferansımızda değerlendirme ve eleştiri konusu yapıldığı için az-çok biliniyor. Bu tip, yaşamın canlılığına, çok yönlülüğüne, çeşitliliğine ve zenginliğine yabancıdır. Mekanik bir bakışaçısına sahiptir. İşi, kitabi bilgiler, kavramlar ve fomülasyonlarladır. Yaşamdan değil, kitabi bilgilerin soyut alanından bakar sorunlara.

Bu tip örgütsel yönetme alanında da bürokrat ve buyurgandır. Ona göre önderlik ve yöneticilik, ideolojik-siyasal kapasiteye, saygın bir kişilik ve kimliğe, çalışmanın örgütlenmesinde yoldaşlarının katkısını da alan bir bütünleşme ve kaynaşmaya, siyasal yaşamın pratiğinden kazanılmış doğal bir otorite olmaya değil, yetki gücüne dayanır. Madem yöneticidir, madem örgüt kendisini yetkili bir mevkiye getirmiştir, yukarıda sayılanların tümü artık koşulsuz kabul edilmesi gereken meziyetleridir. Bu küçük-burjuva tekyanlılık ve yönetme anlayışı, yetki ile yükümlülük arasındaki organik bağı kendi üzerinden genellikle gözetmez. Yetkili olanın aslında yükümlü olduğunun farkında bile değildir. Bu nedenle, yönetmekle sorumlu olduğu insanların siyasal donanım, moral ve motivasyon ihtiyacı onu pek ilgilendirmez. Sorumluluğu altında çalışan insanlara hep yükümlülükleri üzerinden bakar. Aksama olmuş, zaaf mı ortaya çıkmıştır? Bunun tek müsebibi olsa olsa o insanların kendileridir.

Güçler ve görevler ilişkisine bir örgütsel organizasyon ve siyasal donanım temeli üzerinde yaklaşmaya eğilimli değildir. Görünürde çok örgütçü, organizatör ve kollektivisttir. Gerçekte ise, güçleri ilkel bir pratik, işlerin gelişi güzel dağıtımının yarattığı sorunlar içinde yorar durur. Bu ilkel koşuşturma içinde işler aksamış mıdır? Nedenlerini tahlil etmez. Böyle olmaması gerektiğini bildiği için, anlık bir çözümle aksayanı hemen başkasına havale eder. Bu müdahalenin, işlerin nasıl yapıldığını göstermek ve böylece bunu bir eğitim imkanı olarak kullanmak için yapılmadığı, işi yapmakla sorumlu olanı boşa düşüren bir özellik taşıdığı, zaaflı çalışma tarzının sorgulanarak aşılmasına dayanmadığı için, ilerletici bir yanı yoktur. İşin ilginç yanı, işi başkasına havale etmenin kaba bir müdahale eşliğinde, güçlerin moral ve motivasyonunu kırıcı tarzda yapılmış olmasıdır. Bu tarzla adeta insanlara "sizi gidi işe yaramazlar" demeye getirilir.

Bu tip eleştiriye de pek gelmez. Özellikle sorumluluğu altındaki insanların eleştirisi karşısında hırçındır. Genellikle uyumlu ve kendisine tabi insan ister. Az çok dişlilerini bulduğunda ise onlarla bütünleşmediği gibi, mümkünse bir yolunu bulup kurtulmaya bakar. İşi, siyasal kadro yetiştirmekten çok, kendisine benzeyen "ahbaplar" yaratmaktır.

Bu tarz devrimci önderlik tarzı olabilir mi? Güç birikiminin pratikte zorlanarak, pişerek yetkinleşmesi böyle sağlanabilir mi? Bağımsız inisiyatifi gelişmemiş bir kadro yetkin bir siyasal çalışma ortaya koyabilir mi? Devrimci önderlik sorumluluğu insan zenginliğini, özgünlüklerini kırmadan bir potada eritebilmek değilse nedir?

İkinci tip ise, yukarıda anlattığımızın tersi özelliklere sahiptir. Devrimci açıdan heyecanlı ve ataktır. Siyasal açıdan olumlu anlamda tatminsizdir. Aksama ve beceriksizliklere karşı devrimci bir tahammülsüzlük içindedir. Ama bu iyi niyeti ve devrimci özelliği doğru kullanamadığı zaman, o da pratikte bir ilkel

koşuşturma içinde debelenip durmaktan kurtulamaz.

Örneğin, kimi yoldaşlarımız çalışma birimlerindeki aksama alanlarına, görevler temelinde güç organizasyonu ve planlı çalışmayla müdahale edeceklerine, ya hemen ilk bulduğu bir yoldaşı koşturmakta, ya da aksayanı bizzat kendisi üstlenme yoluna gitmektedir. Her iki durumda da sorun ortadan kaldırılmış görünmekle birlikte, bu aldatıcıdır. Zira, ertesi gün sorun yine benzer biçimlerde karşısına çıkmaktadır. Yönetici durumundaki bu yoldaşımız meselenin temeline inmediği, dolayısıyla sorunu köklü ve kalıcı bir çözüme ulaştıramadığı gibi, sahip olduğu asli sorumluluğu da boşa düşüren bir işlev ikamesine girişmiştir. Bu pratiğin doğal sonucu örgütsüzlük, organizasyonsuzluk, işlerin karmakarışık hale gelmesi ve tüm bunları izleyen ilkel ve amatör bir dar pratik içinde boğulmadır. Bu neye yol açmaktadır? İç sorunların artmasına, dikkatlerin asıl sorumluluk alanlarından kayarak içe dönmesine, kısır bir zemine çakılıp kalmaya, moral ve motivasyonda kırılmalar yaşanmasına.

Aksayan bir işi pratikte üstlenmek kendi başına bir çözüm olmadığı gibi, işin nasıl yapılacağını göstererek değil işi yaparak sorumlu olanı boşa çıkarttığınız için, işlev ikamesine, enerji ve zaman israfına yol açıyorsunuz demektir. Aksayan işlere yetişme çabası bir yandan, aksatanlarla tek tek konuşma çabası bir başka yandan, sorumlu yoldaşın kapasitesini zorlayan, moral ve motivasyonunu erozyona uğratan birer törpü işlevi görür. Oysa, aksayan işlere ve konuşulması gereken sorunların mahiyetine bakıldığında hepsinin ortak paydası aynıdır. Bu, ya çalışma tarzına, ya siyasal kimlikteki zayıflıklara, ya da taktik politika alanındaki donanım yetersizliğine ilişkindir, vb. Sözgelimi, on değişik insanla on ayrı görüşme yapmak yerine, yayın organlarını bir önderlik aracı olarak kullanmak ve sorunların ortak kesenini ideolojik-siyasal eğitim konusu yapmak her bakımdan daha doğru bir tutum olacaktır. Böyle bir eğitime girişmek, kişinin kendisini de yetkinleştirme vesilesi olacağı gibi, önderlik araçlarını işlevsel kullanmak ve örgüt otoritesini harekete geçirmek anlamına gelecektir Sorunun özgün yanlarını kişilerle konuşmak yerine, organlarda, kollektiflerde tartışmak daha işlevsel ve amaca uygun olacaktır.

Kimi güçlerin pratik görevlerini layıkıyla yerine getirmemesini amatör ve çevreci bir çalışmanın aşılamamasıyla gerekçelendirmek, siyasal değil teknik-hukuki bir izahtır. Ve esası itibarıyla dayanaktan yoksun bir gerekçedir. Elde güç varsa, bu gücü en verimli ve işlevsel tarzda harekete geçirmek bir önderlik kapasitesi ve pratiğini gerektirir. Bu eğer böyle ise, sorulması gereken sorular şunlardır: Bu güçler örgütlü bir yaşama kavuşturulmuş mudur? Organ yaşamı düzenli, toplantıları periyodik olarak yapılıyor mu? Bu toplantılar gerçek bir donanım sağlamanın fırsatı olarak kullanılabiliyor mu? Toplantılarda işler belli bir plana, hedefe bağlanmış mıdır? Herkesin yapacağı işler yeterince somut hale getirilmiş midir? Ve nihayet, tüm bunlar yapılmışsa ve buna rağmen birileri ısrarla sorumluluklarını aksatıyor, organın iç ahengini bozuyorlarsa, böyleleri nasıl oluyor da hala örgüt yaşamımızın içinde kalabiliyorlar?

Güçlerin başarılı bir organizasyonu, görevlerin somutlanması üzerinden herkese yapabileceği bir işi vermek demektir. Bir kişiye aynı anda birçok işi yaptırmaya çalışmak, hemen tüm işlerin aksamasına razı olmak demektir. Siyasal yaşamda önemi yeterince gözetilmeyen çok temelli bir sorundur bu. Ne yapacağını bilen, görevi açıklıkla tanımlı hale getirilmiş bir devrimci militan, hem görevlerini yerine getirmekte zorlanmaz ve hem de ilgili işi yapma süreci içinde yetkinleşerek daha fazla iş yapabilme kapasitesine ulaşır. Bir yönetici, birlikte çalıştığı yoldaşlarının özelliklerini iyi tanıyor ve yeteneklerinin farkındaysa, kime ne iş yaptıracağını iyi bilir ve somut denetleme imkanına sahip olur. Çalışmayı organda planlamak ve yükümlülüğünü organa taşımak ise, organın kollektif basınç uygulayan ve denetleyen bir yapı haline gelmesini sağlar.

Görevlerin saptanması, tanımlı hale getirilmesi ve somutlanması ile güç birikiminin siyasal bir organ yaşamı üzerinden belli bir görev bölüşümüne uygun olarak harekete geçirilmesi ve çalışmanın somut bir denetime tabi tutulması -bugünkü örgüt çalışmamızın en önemli sorunlarından biri budur. Tüm örgüt birimleri ve kollektifleri bu sorunları ivedilikle masaya yatırıp enine-boyuna tartışarak, kesin bir plana ve bu temel üzerinde işbölümüne gitmek durumundadırlar.

Siyasal çalışmada ısrar istikrar ve verimlilik

Saptanmış birimlere dönük sistematik bir siyasal faaliyet ile fabrika birimleri temeline oturmuş tanımlı bir alan çalışması, bugünkü siyasal çalışmamızın ana eksenini tanımlamaktadır. Bu ne demektir? Herşeyden önce isabetli bir değerlendirme ile belirlenmiş fabrika birimleri temeli üzerinde sınıf kitlelerine dönük yoğunlaştırılmış bir politik faaliyet yürütmek ve bunda özel bir ısrar göstermek. Fabrika çalışmasını her zaman için siyasal çalışmamızın ekseni olarak ele almak ve pratikte bunu hep gözetmek. Sözkonusu birim çalışmasında az-çok elle tutulur mesafeler katedilmediği, derinleşme, kökleşme ve kalıcılaşma sağlanmadığı sürece yeni birim ve alanlara yönelmekten kaçınmak; ancak güç ve kapasitedeki artış ölçüsünde bunu gündeme almak. Temel birimlerde değişikliğe gidilmesi gerekiyorsa, bunu, zorluklar karşısında geri çekilerek birimi boşaltmanın değil, bilinçli bir tercihin ürünü kollektif bir değerlendirme sonucunda yapmak. Eldeki güç ve imkanları bu seçilmiş birim ve alanlara dönük çalışmada etkin bir tarzda harekete geçirmek. Bu konuda herhangi bir biçimde kendiliğindenciliğe izin vermemek, kolaycılığa kaçmamak. Fabrika ve sendika, fabrika işkolu ve fabrika ile yerleşim alanı (semt) ilişkisini pratikte doğru kurmak.

Tüm bunlar siyasal sınıf çalışmasında titizlikle gözetilip gerçeklerine uygun davranılması gereken hususlardır.

Böylesi bir yönelişe uygun bir çalışma tarzının oturulmasında alınmış mesafenin yanısıra önemli bir deneyim birikimine da artık sahibiz. Fakat bu, kimi çalışma alanlarında hala ciddi zorlanmalar yaşamadığımız, alınan mesafe ve tutulan mevzileri yer yer boşa çıkartan anlayış ve tutumları tümüyle aştığımız anlamına gelmiyor henüz. Bu zorlanma alanlarının başında ise, saptanmış birimlere dönük sürekli ve sistemli bir faaliyetin sürdürülmemesi ile fabrika birimiyle bağlantılı çalışma alanlarına dönük etkili bir faaliyeti gereğince örgütleyememek gelmektedir.

İlgili birim veya bölge örgütleri de bu zayıflığın farkında, fakat nedenlerine doğru yaklaşılamıyor. Fabrika birimlerine dönük sürdürülen çalışmadaki istikrarsızlığın gerçek nedeni, fabrika içi ilişkilerdeki yetersizlik olmadığı gibi, fabrikalara girmenin yarattığı zorluklar da değildir. Bunların sözkonusu istikrarsızlık ve zorlanmada elbette payı vardır. Fakat bunlar tali faktörlerdir. Asıl faktör, mevcut fabrika birimlerine dönük olarak somut politik hedeflere sahip olamamak, ya da saptanmış hedeflere kilitlenen bir çalışmada ısrar göstermemektir.

Zorlanma ve zaaf alanlarına ilişkin olarak saydıklarımız elbette birer sonuçtur. Peki bunun nedenleri nelerdir? Bu soruya yanıtımız kısa ve özlüdür: İdeolojik zayıflık! Denilecektir ki, bu kadarlık bir tanım, sorunun mahiyetini tümüyle anlamayı sağlamaz. Elbette! O halde pratik sınıf çalışmamızın kendisine bakalım.

Sorunun anlaşabilmesi için daha somut örnekler üzerinden durumu irdeleyelim. Sözgelimi, X fabrikası yıllardır faaliyet taşıdığımız bir birimdir. Bu fabrika biriminde güçlü bir politik etkiye de sahibiz. Hiç değilse yakın döneme kadar bu böyleydi. İşçi kıyımının bu fabrikadaki politik birikim ve etkimiz üzerinde yarattığı sonuç ne olursa olsun, bu fabrika bizim için temel bir çalışma alanıdır. Dolayısıyla siyasal faaliyetin her koşulda sürdürülmesi saptanmış politikanın bir gereğidir. Bu alanda siyasal çalışma bu fabrika birimi temeli üzerinde geliştirilmiyorsa, çalışma iki de bir yön ve alan değiştiriyorsa, böylesi bir alanda derinleşme ve kökleşme sağlanamaz. Siyasal sınıf çalışmasında ısrar ve istikrardan sözedilemez. Sonuç, yarattığımız birikimi kendi elimizle heba etmek olmaktadır.

Uzunca bir dönem faaliyet taşıdığınız, işçi kitleleri üzerinde siyasal etki yarattığınız, tam

da bu nedenle sendika yönetiminin bile bu durumu sizinle ilişkilerinde gözetmek durumunda kaldığı, öncüsünü az-çok etkilediğiniz ve kimi öncüleriyle dolaysız bir bağa sahip olduğun bir fabrika sözkonusu. Öncüsünün biçildiği bir işçi kıyımının ardından ya da hareketin görece bir durgunluk ve gerileme sürecine girdiği bir aşamanın yarattığı zorluklardan hareketle, siz bu birimi boşluyorsanız, burada devrimci öncüye yakışan bir tutumdan, ısrarlı, soluklu, kazanıcı bir faaliyetten bahsedemezsiniz. Böylesi bir tarz bir tür kendiliğindencilik ve kuyrukçuluktur. Farklı birim ve alanlara dönük soluk almaz bir çalışma içinde de olabilirsiniz. Buna rağmen sizin yaptığınız en iyimser bir değerlendirmeyle şöyle fomüle edilebilir. Bir başka alanda heba etmek üzere yeni birikimler yaratmaya yönelmek! İşte perspektifsizlik, yön ve yöntemden yoksunluk ve esnafça çalışmadan kurtulamamak budur.

Şunu artık gerçek bir kavrayış düzeyine çıkarmamız gerekiyor. Siyasal sınıf çalışması pratiğinde başarının bugünkü temel ölçütlerinden biri temel alınan fabrika birimlerine sistematik olarak ne oranda seslenildiğidir. Bir devrimci siyasal hareketin genele dönük sürdürdüğü siyasal çalışma ile fabrika birimlerinde işçi kitlelerine dönük sürdürdüğü çalışmayı birbirine karıştırmamak, birini diğerinin yerine ikame etmemek gerekiyor. Birim çalışmasında ısrar, bu temel üzerinde alan çalışmasını örgütlemek, fabrikadan semte, semtten bu aynı fabrikaya dönük olarak ilişkileri geliştirmede ve örgütlemede mesafe almak! Siyasal sınıf çalışmasında faaliyetin disiplinini gözetmek ve tarzı tutturmak denilen şey budur.

Yerel esnafça çalışma sürekli olarak kişisel bağların aşırı bolluğuna ve çevreciliğe götürür. Bu tarz, birim faaliyetinde ısrar gösterme ve derinleşmeyi, siyasal faaliyetin disiplinini gözetmek ve hedeflere ulaşmak için tuttuğunu koparmayı bir tutkuya dönüştürmeyi engeller. Küçük-burjuva devrimciliğinin kültürel mirası bu tarz, kişisel bağların aşırı bolluğunun yarattığı aldatıcı doyumla asıl hedefi karartan bir işlev görür. İktidar mücadelesinde fabrikalar kalelerimiz olmalıdır. Bu işçi sınıfını birim birim, mevzi mevzi siyasal iktidar mücadelesine çekmek demektir. Hareketin kendiliğinden kabarışının hergün devasa güçleri ileri çıkarmadığı bir dönemde bunun tersi bir davranışın devrimci misyon bilinciyle, öncünün rolünü kavramayla bir ilgisi yoktur. Siyasal güç olmayı bu temeldeki bir gelişmeyle sağlayamayan bir hareketin iktidar perspektifine sahip olması dibi boş bir iddiadır. Şekilsiz insan yığınlarının oluşturduğu toplulukları politik güç sanmak ve bununla övünmek küçük-burjuva devrimciliğini sayısız kez hüsrana uğratmıştır. Ama küçük-burjuvazi kör bir arı misali kokusunu aldığı her çiçekten bal süzebileceğini sanır. Yönünü işçi sınıfının bilimi ve bu temeldeki bilinci değil, rüzgarın saçtığı kokular tayin eder.

İkinci bir örnek verelim. Konfeksiyon alanının son bir yıllık çalışmasında ortaya çıkan manzara bazı bakımlardan oldukça rahatsız edicidir. Bu alana dönük faaliyetimizin politikası, hedefleri, araçları ve imkanları bellidir. Oysa son bir yıllık çalışmanın toplam sürecine bakıldığında, bu çalışmanın politik ekseninin giderek kaydığı, hedeflerinin belirsiz hale getirildiği, genişleme adı altında güçlerin savurgan bir çalışma içinde verimsizliğe itildiği görülür. Bu verimsizlik kaba zaafların, anlaşılması güç davranış ve tutumların ortaya çıkmasının da zeminidir. Bu savurganlık, çalışmanın araçlarının da işlevsiz hale gelmesine ve giderek devre dışı kalmasına yol açan en temel faktörlerden biridir.

Oysa genişleme öncelikle saptanmış birimler üzerinde yaşanmak durumundadır. Yaygınlaşma, birimlerde kök tutma ve temeli güvenceye alma oranında hakkıyla başarılabilir. İstikrar, hareketin nabzını tutan, politik hedeflere kilitlenen bir çalışmayla sağlanabilir. Sağlam mevzilere dayanılarak daha geniş kesimler harekete geçirilebilir. Araçlar, yönsüz, yöntemsiz hedefsiz bir çalışmanın değil, somut bir faaliyetin, elle tutulur bir gelişmenin ürünleri olduğu zaman işlevsel olabilir.

Bu iki örneğin açıkça gösterdiği üzere, esnafça/savurgan bir çalışmanın politik faaliyetimizde yol açtığı sonuç istikrarsızlıktır. Fabrika-semt, fabrika-sendika, fabrika-alan ilişkisini başarıyla kuramamak, ya da bu bütünlüğü gözetmektedir. Bu böyle olunca, kitle ilişkilerinde de sürekli bir sirkülasyon

yaşanmaktadır. Bu nasıl yaşanıyor? Bir tutuklama, görev değişimi vb. gündeme geldiğinde, eski çalışmanın ürünü çevre ilişkileri de hemen neredeyse ilişkisiz kalmış oluyor. Yeniler yeni ilişkiler yaratmaya yöneliyor. Bu ikincisi elbette yapılacaktır. Ama eski ilişkileri geliştirip kalıcılaştırmayı ihmal etmeden. Bu nedenle ilişkileri kişilere göre değil, siyasal çalışmanın doğasına uygun olarak kurup geliştirmeliyiz.

Küçük-burjuva siyasal çevrelerin semt eksenli çalışmalarına yöneltilen eleştirilerin yer yer çarpık anlaşıldığı görülmektedir. Fabrika ile fabrika işçilerinin oturduğu semtlere dönük bir çalışmanın ilişkisini doğru kuramamanın gerisinde bu kavrayış zayıflığı ya da çarpıklığı yatmaktadır. Semt merkezli bir çalışma elbette bizim yönelimimiz olamaz. Fakat bu hiç de işçi ve emekçilerin oturduğu semtlere dönük bir çalışmanın olmayacağı anlamına gelmez. Sınıf hareketine devrimci müdahalenin, hareketi politik açıdan geliştirip yükseltmenin, sınıf kitlelerine dönük propaganda-ajitasyon ve siyasal teşhir yapmanın asıl alanı ve zemini elbette fabrikalardır. Sınıf içinde örgütlü hale gelmek ancak bu zeminde gerçekleştirilebilir. Marksist açıdan bu temel perspektif tartışılamaz. Fakat bu, işçi kitleleriyle bağ kurabilmenin biricik alanın da sadece fabrika olabileceği anlamına gelmez. İşçi ve emekçilerin barınma yerleri olan semtler kitlelerle sosyal kaynaşmanın ve siyasal etkilemenin alanlarıdır. Fabrika ve alan ilişkisin doğru kurmanın önemli hususularından biri civar fabrikaları ilgi konusu etmekse, bir öteki de fabrikaları çevreleyen semtlere dönük bir faaliyet içinde olmaktır. Semt eksenli çalışmayla, semte dönük çalışmayı bir ve aynı şey olarak ele almak yanlış bir tutumdur. Fakat, mutlaka dikkat edilmesi gereken husus, semt çalışmasının fabrika/sınıf çalışmasına bağlı olması, bu çalışmayı geliştiren, güçlendiren ve fabrikalarda kökleşmeye hizmet eden bir tarzda ele alınmasıdır. Bu kritik husus gözetildiğinde, semt çalışması sınıf çalışmasının zorunlu bir parçası, bu çalışmayı geliştirip güçlendirme işinde ihmal edilmeyecek bir alandır.

Zamanın ve güçlerin verimli kullanımı

Çalışma tarzından kaynaklanan sorunlar siyasal faaliyetin sürekliliği alanındaki istikrarsızlıkla birleştiğinde, sonuç içe dönme eğilimlerinin güç kazanması olmaktadır. İçe dönme eğilimi kendini iki biçimde gösterir.

İlki; geçmişte de sert eleştirilere tabi tuttuğumuz, fakat hala da yeterince anlaşılıp aşılamayan iç trafiğin yoğunluğudur. Bu tarz, siyasal çalışmayı insan kümeleri içindeki iç iletişime indirgemektir. Bunda ısrar gösteren devrimci tipinde, ideolojik çizgimizin doğasına uygun bir inisiyatif ve yaratıcılık özellikleri zayıftır. Bu tip sınıf dışıdır; geleneksel devrimcilik anlayışına uygun hareket etmekte ve rüzgarın yönüne göre kendince hedefler saptamaktadır.

Bu tarzın egemen olduğu çalışma alanlarındaki kitle ilişkileri ya son derece zayıf ya da olduğu kadarıyla istikrarsızdır. Yayın satışı alanında da ciddi bir istikrarsızlık sözkonusudur. Planlı ve düzenli bir organ çalışması yoktur veya istenilen düzeyin çok gerisindedir. Okumaya, düşünmeye, üretmeye, yazmaya vakit bulamamaktan şikayet edilmektedir vb. Çünkü zamanın önemli bir bölümü iç trafiğe gitmektedir. Biz buna eskiden memur çalışması diyorduk. Bu o zamanki tutumun karşılığı bir tanımdı. Şimdi buna, ilkel ve amatör bir çalışma tarzına saplanıp kalmak, alışkanlıkların gücünü kıracak bir bilinç ve iradeden yoksunluk, düşünce ve bilince dayalı bir çalışma yerine kendiliğinden tarza teslim olmaktır, diyoruz.

İkincisi; bir organ ya da kadro, siyasal çalışmanın asli görevleri ortada duruyorken şu ya da bu tekil meseleyi kendi içinde bir sorun ve sıkıntı konusu edemez. Hele bireyler arası ilişkilerde ortaya çıkan problemler örgütsel yaşamda bir ağırlığa dönüştürülemeyeceği gibi siyasal görevlere yoğunlaşamamanın gerekçesi yapılamaz. Olgun devrimci böyle meseleleri kendi sınırları içinde ele alan ve yoldaşlık ilişkileri içerisinde çözebilendir.

Organın ve tek tek kadroların önderliğin katkı ve desteğine ihtiyaç duyacağı durumlar elbette vardır. Bu, politik donanımı ile organ ya da yükümlü devrimci olarak kadronun gerçekten aşamayacağı güçlüklerdir. Fakat her bir pratik sorunda ilgi, destek ve müdahale beklemek, profesyonel devrimci bir çalışmanın zaafa uğratılması sonucunu doğurur. Gerek örgüt yaşamının dar sorunlarına ilişkin, gerekse pratik-siyasal faaliyetin öne çıkardığı sorunlar

(Devamı s.19'da)

Siyasal çalışma ve merkezi araçların kullanımı

Merkezi araçlara katkı yükümlülüğü

Merkezi yayınların yazılı katkılarla düzenli olarak beslenmesi sorunu, yayın organlarımızda ve organ toplantılarımızda sayısız kez işlenen ve tartışılan bir sorundur. Ancak on yıllık siyasal pratiğe ve deneyime rağmen bir kez daha bu soruna değinmek ihtiyacı duyabiliyoruz. Yeni gelişmeler ve saflarımıza akan yeni güçler, mahalli araçlarla merkezi araçların bağını pratikte doğru kuramamaktan kaynaklanan bazı zaaf ve zayıflıklar ve bazı örgüt birimleri ile kimi yoldaşlarımızda hala da devam eden tutukluk ve tutuculuğu bunu zorunlu hale getiriyor.

Bir merkezi yayın organının işlevi ve gücünün siyasal çalışma pratiği ile doğrudan bağlantılı olduğunu bilmeyen yoldaşımız olduğunu sanmıyoruz. Zira bizim 10 yıllık pratiğimizde yayın organlarımız, tam da bu işlevine uygun olarak, özel kurumlaşmalarla değil bizzat örgüt katkıları üzerinden çıkartıldı. Yayınlarımızın siyasal çalışmanın bir aracı, bir yönlendiricisi olma niteliğini taşıyabilmeleri, deneyimleri merkezileştiren ve siyasal pratikten beslendiği ölçüde canlılığın koruyan araçlar olmayı başarmaları bu doğru ve ısrarlı tutuma bağlıdır.

Merkezi araçlarla mahalli çalışma arasındaki bağı doğru kurmak ve merkezi araçlara karşı yükümlülüklerin gereğini hakkıyla gözetmek, temel bir siyasal perspektif sorunudur. Bu alandaki pratik davranış, siyasal iktidar perspektifine ne ölçüde sahip olunduğunun dolaysız bir göstergesidir. Perspektife ilişkin sözü daha fazla uzatmayı gerekli görmüyoruz. Zira sorunun bu yönü komünist basında yeterli açıklıkla ele alınmış ve irdelenmiştir. Dahası, çeşitli dönemlerde ortaya çıkan yanlış eğilimler, zaaflı davranış ve tutumlar üzerinden ayrıca yazılara konu edilmiştir. Asıl amacımız dikkatleri bir kez daha bu birikime çekmek, yoldaşların buna dönüp yeniden bakmalarını sağlamaktır.

Üzerinde duracağımız öncelikli sorunlardan birisi bugünkü katkı görevlerine yaklaşım ve mahiyetine ilişkindir. Merkezi yayınlara katkı sözkonusu olduğunda, yoldaşlarımızdan teorik metinler beklenmediği açık olmalıdır. Nihayetinde yazılması gereken, yürüttükleri politik faaliyet ve bu faaliyetin sorunlarıdır.

Politik yaşamın içinde olan, politik bir faaliyet yürüten ve bunları kollektif bir organ yaşamı üzerinden gerçekleştiren bir devrimcinin merkezi yayınlara bilgi taşıması, haber-yorum ulaştırması, değişik sorunlar ya da bu sorunların farklı yönleri üzerine makaleler yazmasının hiçbir pratik güçlüğü yoktur. Organ toplantılarımız politik faaliyetin sorunları üzerinde tartışmalara sahne oluyorsa, yazmak konusunda güçlük çekmenin anlaşılır bir yanı yoktur. Yazmak için özel olarak konu aramaya gerek yoktur. Yoğun bir siyasal yaşamın içinde olmak ve bu yaşamın sorunlarını, gelişmeleri organ toplantılarında hakkıyla ele alıp tartışmak, yazılacak sorunları kendiliğinden belirgin hale getirmektedir. Bütün iş toplantının sonunda yazı konularını belirlemek, bunları organ üyeleri arasında paylaştırmak ve derhal yazmak için işe koyulmaktır.

Yazmak sıradan ve basit bir iş değildir. Yazma faaliyeti okumak, düşünmek, çözümleme yapmak ve fikir üretmektir. Politik faaliyetlerin sorunlarını, demek oluyor ki siyasal pratik görevleri ve bu görevlerin önceliklerini belirginleştirmek, sorunlara ve zorlanma alanlarına çözümler bulmaktır. En önemlisi de yazmak önderlik etmektir.

Ayrıca unutulmamalıdır ki, merkezi yayınlarımıza katkıda bulunmak tüm örgüt üyeleri ve üye adayları için bir yükümlülüktür. Dolayısıyla merkezi yayınlara katkı yapmak alanındaki bir zayıflık bir parti görevinin aksatılmasıdır.

Yazınamayı bir tür mevziye dönüştüren yoldaşların bu tutumlarına asla müsammaha

gösterilemez, gösterilmemelidir. İlgili yoldaşlar da bilmelidirler ki, bugünkü tutumlarını sürdürüdükleri koşullarda kendilerini aşmaları ve yenilemeleri olanaksız hale gelecektir. Bırakalım gelişmelere uyum sağlamalarını, tüm iyi niyetlerine rağmen, giderek siyasal yaşam içinde ayakbağı haline geleceklerdir.

Merkezi ve mahalli araçların kullanımı

Birimler temeline oturan mahalli çalışmanın örgütlenmesi, 3. Genel Konferansımızdan bu yana özel olarak çubuk büktüğümüz bir sorumluluk alanı oldu. Her siyasal çalışmada olduğu gibi mahalli çalışmada da, siyasal faaliyetin araçlarının işlevsel, etkili ve çok yönlü kullanımı hedeflere ulaşmada başarının öngereklerinden biridir. Bugün birçok alanda çalışmanın yerel araçlarına sahibiz. Bu siyasal faaliyet kapasitesinde önemli bir gelişmenin açık bir göstergesi olmakla birlikte, tüm temel çalışma alanlarında çalışmanın yerel araçlarını hakkıyla ve doğru kullandığımızı, mahalli çalışma ile merkezi çalışmanın ilişkisini pratikte doğru ele aldığımızı söylemek zordur.

İlkinden başlayalım. Mahalli çalışmanın araçları olarak bültenlerin, gerek kullanım biçimi bakımından ve gerekse emekçi kitlelerde yarattığı etki bakımından, son derece işlevsel oldukları tartışmasızdır. Örgüt çalışmamızın olmadığı ama bültenlerin ulaştığı kimi fabrikalarda yarattığı siyasal etki bunun göstergesidir. Ulaştığı kimi yerlerde kendiliğinden sendikal girişimlerin başlatılması bile bültenlerin etkisini yeterli açıklıkta göstermektedir. Bu geniş etkinin az-çok gözetilmesi nedeniyle olsa gerek, bültenler giderek genele dönen bir içeriğe bürünme eğilimi göstermektedir. Bu amaca uygun bir kullanım değildir. Amaca uygun kullanım, bültenin somut çalışmanın somut aracı olmasıdır. Bu somutluk üzerinde politik propaganda ve ajitasyonu popüler bir tarzda başarıyla yerine getirmesidir. Bu açıdan bültenler periyodik dergilere değil, daha çok popüler prapagandif özellikleri olan bildirilere benzetilebilir. Bu aracın işlevselliği daha az yüklü olmasında, daha sık periyodlarla yığınlara seslenmesindedir. Daha somut anlatmaya çalışırsak: Bültenler çalışmanın siyasal hedeflerine kilitlenmelidir. Hareketin iç süreçlerine başarıyla seslenmelidir. Örgütsel çalışmayla organik ilişkisi mutlak gözetilmelidir. Yaratacağı siyasal etkinin dağıtıcı özelliğine karşı uyanıklık elden bırakılmamalıdır. Bültenler mümkün mertebe 8 sayfayı geçmemelidir. Ancak çok zorunlu durumlarda sayfa sayısını artırma yoluna gidilmelidir. Bu, güç ve enerji tasarrufu sağlayacağı gibi, daha sık seslenme imkanı da demektir. Düzenli olarak aynı alana seslenmesi, kitle ilişkileri ve tabanında da istikrarlı bir zemine oturmak imkanları yaratacaktır. Ki bu, halihazırda kitle çalışmamızın önemli zaaf alanlarından biridir.

İkincisi; yerel çalışmanın doğasında, yerel özellikleri abartma, çalışmanın merkezileştirilmesini zaafa uğratma ve merkezi araçların etkili kullanılmasını zayıflatma riski daima vardır. Böyle bir zayıflık ve zaafın gerisindeki asıl neden elbette ideolojik-siyasaldır. Bu nedenle böyle bir riski bertaraf etmek elbetteki güçlü bir ideolojik-siyasal kavrayış gerektirir. Sözü şuraya getirmek istiyoruz: İdeolojik-siyasal donanım temeli üzerinde, mahalli çalışmada da düşüncenin ve bilincin en yüksek düzeyine ulaşmak, bunu güçlü bir politik iradeyle bütünleştirmek, stratejik öncelikleri daima esas almak! Yerel çalışmanın doğasında varolan riskleri ortadan kaldırmanın biricik yolu budur.

Bugün yerel çalışmalarda merkezi araçların hem kullanım biçimi ve düzeyinde, hem de bu araçların beslenmesi alanında yaşanan zaafiyet sorgulanması gereken bir sorun olarak önümüzde durmaktadır. Örneğin 500-600 bültenin dağıtıldığı bir çalışma alanında (ki bunun önemli bir oranı dolaysız dağıtımdır) özellikle PYO'nun kullanımı düşük kalabilmektedir. Aynı düzeyde olmasa da MYO için de böyle bir durum sözkonusu olabilmektedir. Oysa bugün hangi yoldaşımız merkezi yayınların siyasal çalışmadaki yeri üzerine bir yazı yazmaya girişse, "bu araçlar kollektif propaganda-ajitasyon ve örgütleme araçlarıdır" diye söze başlayacaktır. Bu böyleyse eğer, bu araçların kullanım biçimi ve düzeyi doğal alarak siyasal çalışmanın düzeyine ve sürekliliğine de bir göstergedir. Öyle ele

alınmak durumundadır.

Sınıf ve kitle çalışması ile merkezi araçların bu çalışmada tutması gereken yer son derece açıktır. **Haftalık yayın, kitle ilişkilerimizle haftalık iletişim imkanı demektir.** Böylesi araçların kullanımından kopartılmış bir siyasal çalışma düşünülemez bile. Hangi ilişki bu yayının içeriğinden ne kadarını alacaktır? Böylesi bir soru anlamsızdır. En fazlasını almasını, onu sahiplenmesini sağlamak kitle çalışması yürütenin sorumluluğudur. Temel birimler durumundaki fabrikalarda, gerektiğinde işçi servislerinde, işçi-emekçi semtlerinde merkezi yayının en geniş kullanımı bir tercih değil, fakat temel bir siyasal görevdir. Bu görevin aksatılması temel bir parti görevinin aksatılması demektir. Bu, kimi yoldaşların ya da bazı çalışma alanlarındaki yoldaşların değil, bir bütün olarak örgütün yükümlülüğüdür. Dolayısıyla, kitle çalışması yürüten bir örgüt birimi, tek tek yoldaşlar bu görevi hiç bir yere havale edemezler. Böylesi bir tutum çarpık bir siyasal kavrayışın ürünü sayılabilir ancak. Açık siyasal faaliyet içindeki kollektiflerin bu araçları açık çalışmanın imkanları nedeniyle daha yaygın kullanmaları gerektiğine yapılan vurgü kolaycı eğilimlere zemin yapılamaz. Kaldı ki, bu çerçevede de bu aracın yeterince etkin ve geniş kullanıldığı söylenemez. Sürekli artan düzenli yayın ilişkisi kitle çalışmasındaki ısrar ve istikrara bir gösterge sayılmalıdır. Bir örgütün kadro ve militanları hiç değilse bir düzüne yayın ilişkisine sahip değilse, bu ilişkileri gün be gün arttırmıyorsa, zamanını ve enerjisini nasıl değerlendiriyor olabilirler? İç trafiğin yorucu ve yıpratıcı girdabında mı, yoksa apolitik ilişkiler içinde ömür törpüleyerek mi? Böyle yoldaşların siyasal yaşamında ciddi boşluklar olduğundan kuşku duyulmamalıdır.

İşçi-emekçi semtlerine/evlerine dönük yayın satışı da bir istikrara kavuşturulmalıdır. Bu tip bir çalışmada kriter kaç yayının satıldığı değil, işçi ve emekçilerle diyaloğun süreklileştirilmesidir. Her geçen gün daha fazla insana propaganda-ajitasyon yapabilmektir. Aracı bu amaçla kullanmaktır. Kimi insanlar birkaç gidişin ardından bu sürekli diyaloğa karşı rahatsızlık gösterebilirler. Ama bu, kurulan ilişkiyi kesmenin değil daha esnek biçimler içerisinde sürdürmenin bir nedeni olabilir ancak.

Merkez Yayın Orgam'nın siyasal konumu ve içeriği nedeniyle daha sınırlı bir kesime ulaşması anlaşılırdır. Oysa politik yayın organı konumu ve içeriği itibarıyla yaygın kullanma uygundur. Böylesi bir aracı kullanarak kitle ilişkilerini geliştirip yaygmlaştırmıyorsak, bu kitle ilişkilerine ne verdiğimiz üzerinde düşünmeliyiz.

Siyasal çalışmada ısrar, istikrar...

(Baştarafı s.16'da

ve güçlükler alanında, sorunları çözmeye yoldaşların öncelikle kendi imkanlarıyla yüklenmeleri ve her yolu denemeleri gerekir.

Mevcut sorunları ve zorlanma alanlarını siyasal çalışmanın içinde ve bu çalışmanın yaratacağı kolaylıklarla aşma perspektifi yerine, sorunları kendi içinde çözmeye çalışmak sonuçsuz bir çabadır. Dikkat edilirse sorunları kendi içinde sıkıntıya dönüştüren kadro tipi, kendi içinde çözemediği sorunlar karşısında genellikle çaresizliğe düşer. İnisiyatifli davranma ve atak olma özelliklerini kaybeder. Hep daha yetkin birilerini beklemeye başlar. Çalışmaya ilişkin hazır reçete ve formüller ister. Bunları bulamayınca morali bozulur. Siyasal faaliyetin sunacağı imkanlara, sınıfın devrimci enerjisini açığa çıkarmanın yaratacağı kolaylıklara dönüp bir bakabilse, aslında çözümün hiç de zor olmadığı, dahası kendinden bağımsız bir çözüm düşünmenin nasıl da bir güçsüzlük ruhhalinin ifadesi olduğunu görmekte zorlanmayacaktır.

Kadrolarımıza çok şey verilmiştir. Önderlik kurumu ve araçları üzerinden bunun süreceğinden de kuşku duyulamaz. O halde potansiyelleri açığa çıkartacak tarzda kapasitenin gerçek kullanımı, inisiyatif ve yaratıcılığı hakkıyla göstermeye bağlıdır. Bu yapıldığında görülecektir ki, örgüt yaşamımızda lüks sayılabilecek yoğun bir iç trafik, bundan kaynaklanan muazzam bir zaman ve enerji ısrafı sözkonusudur. Oysa bizim ısrafa değil, gerçek bir zaman ve enerji tasarrufuna ihtiyacımız var.

"İleriye sıçrayamayan geriye düşer"

Daha önce diğer siyasi hareketlerle ilişkim olmadı. Yani doğrudan EKİM'in içinde devrimcileştim. Diğer hareketleri daha sonraki süreçte öğrendim. Geleneksel kültürün egemen olduğu bir ailede büyüdüm. 13-14 yaşıma kadar aile dışında pek bir arkadaşım olmadı. Ailem köyde dünyadan kopuk bir şekilde yaşıyordu ve tek geçim kaynağı tarımdı. Babam beni zorla kuran kursuna göndermişti. Hep haksızlık ve baskılarla dolu bir çocukluğum oldu. Bu nedenle haksızlık ve zorbalığa karşı kinle büyüdüm. 13-14 yaşlarıma kadar yaşamım köyde geçti.

Babam önce beni bir akrabanın yanında meslek öğrenmeye gönderdi. "Eti senin kemiği benim" anlayışıyla verilmiştim akrabamın yanına. Tatili olmayan bir meslekti. Haftalıkla çalıştırıyor, haftalıklarının 2-3 tanesini babama veriyordu. Adeta pazarlanmış bir mal gibiydim. Sabahın 5'inden akşamın 6'sına kadar çalıştırıyor ve bütün bu zorbalığın üstüne kendisine minettar kalmamı istiyordu.

İlk aile içi şiddet ve isyanlarım bu dönemde başladı. Babam ve annemin zorbalık ve dayaklarına rağmen bu işyerinden ayrıldım. Ailem "bu işyerinde çalışmayacaksan bu evden defol" diyerek beni tehditle sindirmeye çalıştı. Eşyalarımı toplayıp nereye gideceğimi bilmeden evden ayrılmaya hazırlanırken, annem çıkışıma engel oldu. İlk kez ben kazanmıştım. Annemle babam kararlı olduğumu görünce, "madem ki bu işte çalışmayacaksın, kendine başka bir yer bul" demişti.

Küçük bir işletmede kendime iş buldum. Bu işletmede çalışan işçiler, onların zevk ve anlayışlarına ayak uyduramadığım için (futbol, alkol, sigara vb.) beni hayattan anlamayan, saf biri olarak eleştiriyorlardı. İş değiştirip başka bir yere geçmeme rağmen düşümdeki arkadaşlığı bulamıyordum. Sonraki süreçlerde aile dostumuz olan bir arkadaşın yanına gitmiştim. Bu arkadaşla birlikte çalışan birisi vardı. Konuşması bende ilgi uyandırdı. Bana daha sonra da gel sohbet edelim, demişti. Bu sohbetler içinde bende bazı şeyler oluşmaya başladı. Sonraki süreçte onunla ilişkileri daha da sıklaştırdım. Onunla konuşurken kendimden birşeyler buluyordum. Sürekli bana sistemi teşhir ediyor, kirli savaştan bahsediyor, askere gidilmemesi gerektiğini söylüyordu. Gitgide kapitalizmin çirkefliğini, Hitler faşizminin insanları fırınlarda nasıl yaktığını, Kürdistan'da kirli savaş sürdüren TC'nin kardeş Kürt halkını nasıl da katledip yok ettiğini daha da iyi anlıyordum.

Bu arkadaş son görüşmemizde yine bana askere gidilmemesi gerektiğini anlatmıştı. Daha sonra birkaç ay boyunca onu görmedim. Onun yerine başka bir arkadaş geldi. Onunla da sürekli görüşüyor, eğitim çalışması yapıyorduk. Bana kitap getiriyor, okumama yardımcı oluyordu.

Aile insanların beynine "kutsal bir kurum" olarak empoze ediliyor. Neden? Çünkü aile düzenin temelidir. Bu tip aileler düzenin bekçileri, en ileri güvenceleridir. Devrimcileşmeden önce aileden aldığımız kültür "herşey ailem içindir" anlayışıydı. Ben ailem için yaşamalı, çalışmalı, her türlü fedakarlığı yapmalı, olumsuzluklara katlanmalıydım! Kafamda ve kişiliğimde şekillenen devrimci fikirlerle kardeşlerime yaklaşmaya başladım. Yavaş yavaş onları kendi safıma çektim. Gezilere, konserlere, eylemlere onları da götürüyordum. Bunlardan olumlu etkileniyor, sorunlarını yalnızca benimle konuşuyorlardı. Çevremdeki ilişkilerimi de sosyal çevreye dönüştürdüm. Gittiğim her yerde etkili olabiliyordum. Oysa ailem beni küçük bir dünyaya hapsetmek istiyordu.

Bu arada bana sürekli askere gidilmememesi gerektiğini söyleyen ve bende ilk bilinç kıvılcımları uyandıran arkadaşın her şeyi bırakıp askere gittiğini öğrendim. Üzülüp öfkelenmiştim. Niye askere gitti, bana anlattığı ve uyandırdığı şeyler yalan mıydı yoksa? vb. Kendimi sorgulamaya başladım. Bu dönemde ideolojik-teorik birikimim zaten zayıftı. Ama

düzene sınıfsal konumumdan gelen aşırı bir kinim ve buradan kaynaklanan derin bir inancım vardı. Buna kuru kuruya bir inanç diyenler olabilir, ama ben bugün böyle görmüyorum. Benim tutumumun gerisinde bir sınıf tavrı vardı.

İki işçi arkadaşla eğitim çalışması yürütmeye başladık. Ama ilk eğitim toplantısından sonra "ayrıldıklarını" öğrendim.! Birlikte pratiğe çıktığımız ve polisle kovalamaca yaşadığımız arkadaşım da bir süre sonra devam edemeyeceğini belirterek geriye düştü. İlk zamanlar bu arkadaşların durumundan duygusal anlamda biraz etkilendim. Ancak bu son olay önceki olaylardan sonra pek fazla sarsmamıştı beni. Tersine daha çok mücadele etme isteği doğurdu. Sınıf intiharının zorunluluğunu ve önemini daha iyi anladım. EKİM'in bu alanda ve birçok konuda kadrolarını iyi donatıp eğitmesi gerektiğine inanıyordum. EKİM bunu diğer hareketlere nazaran kısmen başarıyordu da. EKİM'in bunlardan farklı oluşundan (teorik pratik anlamda) etkilenip örgütlenmiştim. Bu davada ileri çıkanlar, safları sıklaştıranlar olduğu gibi, birileri de geri düşecekti. Yani ileriye sıçrayamayanın geriye düşmesi kaçınılmazdı. Bu arkadaşlara "geçici yol arkadaşları" diyerek yoluma devam ettim.

Bir insanın yürüdüğü yola inancı, aşırı bir devrimci heyecanı olsa da, kendini ideolojik ve pratik yönden donatmamışsa ve mevcut birikimini ileriye sıçratamıyorsa, bir sorunla karşılaştığı zaman ya umutsuzluğa kapılıp geri düşecektir, ya da çaba sarfedip ileriye sıçrayacaktır. Üçüncü bir yol zaten yoktur. Bir insan aktif mücadeleden geri düşmüşse ve "yardım, destek gibi şeylerle yetineceğim" diye düşünüyorsa, ya bunalıp ne yaptığını bilmeyen biri haline gelecek ya da eski küçük-burjuva konumuna geri dönecektir.

Tüm olumsuzluklara rağmen ısrarla yoluma devam ettim. Yürüttüğüm pratik faaliyet bana yetmiyor, daha fazlasını yapmak istiyordum. Yoldaşlar "tek başına pratiğe çıkma" diye uyarsalar da, ben fırsatını buldukça yalnız çıkıyor, şehrin merkezinde bulunan iki ayrı küçük sanayiye yazılama yapıyor, eve genellikle sabaha karşı dönüyordum. Çevremdeki hareketlerin pasifliğini gördükçe daha fazla yapmak istiyordum.

Şimdi dönüp geriye baktığımda daha disiplinli davranmak gerektiği düşünüyorum. Fakat her sınıf devrimcisi bilir ki, doğru bir ideolojik-siyasal çizgi ancak pratikle buluştuğu zaman gelişme şansı bulabilir. Kuşkusuz pratik yalnızca bildiri, yazılama, afiş vb. değildir. Bunların altını ideolojik kavrayışla dolduramadığın, kendini her bakımdan üretemediğin zaman, bocalayıp tökezlemek mümkündür.

Ben tökezlemedim. Ama zorlandığım zamanların olmadığını söyleyemem. Peki zorlanmamın nedeni neydi? Donanım yetersizliği. Bir tartışma esnasında kendimi yeterince ifade edemiyordum. Bu da beni demoralize edebiliyordu. Şimdi bunun gerisinde ideolojik yetersizliğimin yattığını biliyorum ve bu doğrultuda çaba harcıyorum.

***

Kişiliğimiz aile ortamı tarafından oluşmuş, onunla beslenmiştir. Böyle bir kişiliğin devrim davası uğruna yürüteceği mücadele için kendisinin de özgürleşmesi, devrim davasının değerleriyle, düşünceleriyle, ideolojisiyle donanması ve onu bir kişilik haline getirmesi gerekir. Öncelikle aile kültürüne, aile ilişkisine, kişiliğini şekillendiren aile değerlerine karşı tavır alması, aileden özgürleşmesi gerekir. Yukarıda da belirttiğim gibi aile düzenin bir kurumu, temeli ve bir temsilcisidir. Aile kurumu kişiliğimizi bu kadar çarpık hale getirdiğine, sınıfımıza yabancılaştırdığına göre, aile ilişkilerine, kültürüne, ahlakına, değerler sistemine dokunmadan bir adım yol almamız mümkün değildir. Ben kendi deneyimim üzerine bunu tüm açıklığıyla gördüm.

Bir devrimci kendi bölgesinden ayrılması gerektiği ya da devrimci mücadeleye aktif katılmaya başladığı zaman, ailesinin önce şiddet, sonra duygu sömürüsüyle karşı karşıya kalacaktır. Ama bir devrimci unutmamalıdır ki, ailesinin, özellikle annesinin gözündeki yaşların altında burjuva sistemin kültürü, değerleri yatıyordur. Kuşkusuz ailemizi kazanmak için gerekli çabayı sarfetmeliyiz. Ama bu mümkün olamıyorsa, bize engel olmasına izin vermemeliyiz.

Şimdi partili mücadelenin öngünlerindeyiz. Biz EKİM'ci işçilere büyük bir görev düşmektedir. Sınıfın içinde diri güçlerle bütünleşmek, kendimizle birlikte partiye kazanmak biz işçi devrimcilerin sorumluluğudur.

EKİM'ci bir işçi

Bir dönemin tarzını aşmalıyız!

Komünist faaliyette partili düzey bir dönemin tarzını aşmak zorundadır. Geçmişte dışardan seslenen bir harekettik ve bunun zorunlu sonuçları vardı. Kimi yoldaşlarımızda kendine yeterlilik, dar profesyonel çalışma vb. sözkonusuydu. Bu tarz doğal olarak dışa kapanmaya yol açıyordu. Küçük-burjuva ara katmanlardan kadro devşirmenin nesnel zorlukları ile yüzyüzeydik. Bu tür yoldaşlarımız yöneldiği sınıfın doğal ortamına yabancı kalıyorlar ve bunu yapay bir tarzda aşmaya çalışıyorlardı. Bu ise kendisini ayrı görme refleksini geliştirdiği gibi, olaylara sınıfın penceresinden değil de "örgütün" dar ihtiyaçları çerçevesinden bakmayı da getiriyordu. İlk kez fabrikaya giren yoldaşlarımızda bir öncü-devrimci işçinin sorumluluğuyla davranmaktan çok, vur-kaç taktiği uygulayan ve çabucak kendi kabuğuna çekilen bir yaklaşım sözkonusuydu. Bugün özellikle yeni yoldaşlarımızın fabrika çalışmalarında bunu görmek mümkün. Semt eksenli çalışma tarzı fabrikalardaki yaşamda da kendisini üretebiliyor. Fabrika zemininde kendisini üretmesi gereken gündelik bir faaliyete yönelmek yerine teke tek ilişki yaratmaya çalışmak, aydın refleksinin ürünü bir davranış ve düşünüş tarzıdır. Fabrikada çalışan ama fabrika yaşamına dışardan bakan, salt "aydın" yetenekleri ile çevresini etkilemeye çalışan bu küçük-burjuva tarzı irdemek ve aşmak durumundayız.

Komünist partimiz sınıfın ihtiyaçlarından ve çıkarlarından "bağımsız" düşünülemez. Onun ihtiyaçlarına cevap verebilmek, sınıfın en geri sorunlarını bile manivelalar olarak değerlendirmeyi gerektirir. Bizler bugün sınıfın içerisindeyiz. Onun bir parçasıyız. Hayata geçirmeye çalıştığımız müdahalelerde sınırlı da olsa ilk sonuçlarını veriyor. Örgütümüzün "dar" kabuğu kırılıyor. Yaşamını doğallığında işçi olarak sürdüren öne çıkmış işçi yoldaşlarımız da var. Bunlar yerleşik, ailesi, çoluğu-çocuğu olan insanlar. Belki bugün soyutlama yetenekleri zayıf, güzel konuşmada yetersizler. Yılların ezilmişliğinin getirdiği utangaçlıkları da olabilir. Fakat aynı zamanda kendi somutunda yaşadıkları sorunlara duyarlı, müdahaleci, çevresini örgütlemeye çalışan, örneğin bülten çalışmasının yükünü paylaşan, ideolojik gelişimini hızlandırma uğraşında olan işçilerle karşı karşıya geliyoruz. Ne yapacağız bu işçileri? Yirmidört saatlerini bizim gibi yaşamalarını mı bekliyeceğiz? Marksizm-Leninizmi ezbere bilmelerini mi? Onları, hemen evlerini terk ettirip, kendi doğal ortamlarından kopartıp "profesyonel devrimciler" mi yapacağız?

Bolşeviklerin partisinde çeşitli komitelerdeki işçilerin entellektüel birikimlerinin "çok zayıf" olduğunu biliyoruz. Ama Lenin ısrarla bu işçilerin komitelere alınması, gelişimlerinin hızlandırılması gerektiğini vurgulamıştır hep. Leninist parti anlayışı komitacılığı reddeder. Meslekten profesyonel devrimcilerin sınıfsal kökenlerine de özel bir vurgu yapar. Dönemin nesnelliği bir yandan, işçilerin yeteneklerinin eşitsiz gelişimi öte yandan, kafamızdaki kurguladığımız işçi tipine yabancı gelebilir. Ama partimiz Babuşkinleri de yaratacaktır, ajitatör işçileri de... İşçi yoldaşlarımızı mümkün olduğunca yerel ve bölge örgütlerine almalı, gelişmelerini hızlandırmaya çalışmalıyız. Eksik olabilirler, geneli kavramakta güçlük çekebilirler. Ama onları kaldırabilecekleri yükün altına sokmalı, bunu istemeyi ve almayı bilmeliyiz. Organlarımızda işçiler ne kadar çoğalırsa, partimizin sınıf rengi o denli koyulaşacaktır.

İşçi sınıfını iktidara taşıyacak olan biricik güç komünist partimizdir. "Herşey parti için" ise, parti de herşey içindir. İşçi yoldaşlarımızın başına bir şey geldiğinde eşlerine, çocuklarına kim sahip çıkacak? Parti! Kişisel sorunlarını kim çözecek? Parti! Kederlerine, acılarına, eşleriyle yaşadıkları sorunlara kim sahip çıkacak, kim çözecek? Parti! Parti otoritesini yerleştirmek, işçileri her yönüyle sarmaktan geçer.

Yaşar ŞEN

kadar büyük bir üstünlük olduğunu, bir yandan, her türlü teoriye karşı, çeşitli sendikaların kusursuz örgütlenişine karşın, İngiliz işçi hareketinin pek bir ilerleme göstermemesinin başlıca nedenlerinden biri olan kayıtsızlık, ve, öte yandan da, prudonculuk tarafından, ilk biçimi içinde Fransızlar ve Belçikalılarda, sonradan Bakunin eliyle karikatürleştirilmiş biçimi içinde, İspanyol ve İtalyanlarda yaratılan anlaşmazlık ve karışıklık tanıtlar.

"İkinci üstünlük, Almanların, işçi hareketine, zaman bakımından aşağıyukarı en son gelmiş olmalarıdır. Tıpkı teorik Alman sosyalizminin, doktrinlerinin tüm fantazi ve ütopyalarına karşın, bütün zamanların en büyük kafaları arasında sayılan ve bugün doğruluklarını bilimsel olarak tanıtladığımız birçok fikirleri öncelemiş bulunan üç adamın, Saint-Simon, Fourier ve Owen'ın omuzları üzerinde yükseldiğini hiç bir zaman unutmayacağı gibi, pratik Alman işçi hareketi de, İngiliz ve Fransız (işçi -ç) hareketinin ommuzları üzerinde geliştiğini, onların pahalıya edinilmiş deneylerinden sadece yararlanıp, şimdi o zaman çoğu kaçınılmaz olan yanılgılarından kaçınılabildiğini hiç bir zaman unutmamalıdır. İngiliz trade-unionları ile Fransız siyasal işçi mücadelelerinin geçmişi olmasaydı, hele Paris Komünü tarafından verilen devsel atılım olmasaydı, bugün hareketin neresinde olurduk?

"Alman işçilerinin, durumlarının üstünlüklerinden, az görülür bir kavrayışla yararlanmasını bildiklerini kabul etmek gerekir. Bir işçi hareketi varolalı beri, mücadele, ilk kez olarak, -teorik, siyasal ve pratik-iktisadi (kapitalistlere karşı direnç)- üç yönü içinde, uyum, bağlantı ve sistematik bir biçimde yürütülmüştür. Alman (işçi -ç) hareketinin yenilmez gücü, işte, deyim yerindeyse, bu tez merkezli (concentrique) saldırıdadır.

"Bir yandan, elverişli konumları nedeniyle, öte yandan İngiliz (işçi-ç) hareketinin adasal özellikleri ve Fransız (işçi-ç) hareketinin zorla bastırılması sonucu, Alman işçileri, şimdilik proleter mücadelenin ön safında yer almış bulunuyorlar. Olayların, bu şeref yerini ne kadar zaman onlara bırakacağı önceden söylenemez. Ama, bu yeri tuttukları sürece, görevlerini, gerektiği gibi yerine getireceklerdir, bunu ummak gerek... Bunun için, tüm mücadele ve ajitasyon alanlarındaki çabalarını bir kat daha artırmalıdırlar. Önderlerin görevi, özellikle, bütün teorik sorunlar üzerinde gitgide daha çok bilgi edinmek, günü geçmiş dünya görüşlerinin geleneksel lakırdılarının etkisinden kendilerini gitgide daha çok kurtarmak, ve sosyalizmin bir bilim durumuna geldiğinden bu yana, bir bilim olarak yürütülmek, yani irdelenmek isteğini hiç mi hiç unutmamak olacaktır. Buna göre, böylece kazanılan gitgide daha açık görüşleri, işçi yığınları arasında artan bir çabayla yaymak, ve parti ve sendikalar örgütünü gitgide daha güçlü bir biçimde sağlamlaştırmak önem kazanacaktır. ...

"Eğer Alman işçileri böyle davranmakta devam ederlerse, hareketin başında yürüyeceklerdir demiyorum -sadece herhangi bir ulus işçilerinin hareketin başında yürümeleri, hareketin yararına değildir-, ama savaş çizgisi üzerinde şerefli bir yer tutacaklar ve, hesapta olmayan ağır sınavlar ya da büyük olaylar, onlardan daha çok cesaret, daha çok karar ve daha çok enerji istediği zaman, pusatlanmış ve hazır olacaklardır."

Engels'in sözlerinin kehanet olduğu çıktı ortaya. Birkaç yıl içerisinde Alman işçileri, Sosyalistlere Karşı Yasa biçiminde beklenmedik çetin sınavlarla karşı karşıya geldiler. Ve bu sınavları savaşa hazır halde karşıladılar ve bundan zaferle çıkmayı başardılar.

Rus proletaryası çok daha çetin sınavlardan geçmek zorunda kalacaktır; onun savaşmak zorunda kalacağı canavar yanında, anayasal bir ülkedeki anti-sosyalist yasa ancak bir cüce olarak kalır. Tarih bizi şu anda herhangi başka bir ülkenin proletaryasının karşı karşıya kaldığı bütün *ivedi* görevlerin *en devrimcisi* olan bir görevle karşı karşıya getirmiştir. Bu görevin yerine getirilmesi, yalnızca Avrupa gericiliğinin değil, (şimdi denebilir ki) Asya gericiliğinin de bu en güçlü kalesinin yıkılması, Rus proletaryasını, uluslararası devrimci proletaryanın önücüsü yapacaktır. Ve biz, bin kez daha geniş ve daha derin olan hareketimizi, aynı fedakar kararlılık ve tutkuyla başlatacak olursak, öncellerimizin, yetmişlerin devrimcilerinin, kazanmış bulundukları bu onurlu unvanı elde edeceğimize güvenme hakkına sahip olacağız.

Ne Yapmalı? (I. Bölüm, s.34-37),
Sol Yayınları, 1. baskı

Teorik mücadelenin önemi konusunda Engels

V. İ. LENİN

(...)

Devrimci teori olmadan, devrimci hareket olamaz. Moda halinde oportünizm övgüsünün, pratik eylemin en dar biçimlerine delicesine bir kapılınayla elele gittiği bir zamanda, bu düşünce üzerinde pek güçlü olarak direnilmez. Ancak Rus sosyal-demokratları için teorinin önemi, çoğu kez unutulan şu üç durumdan ötürü önem kazanmaktadır; birincisi, partimizin sadece oluşum sürecinde olması, özelliklerinin daha yeni belirlenmeye başlaması, ve hareketi doğru yolundan saptırma tehditinde bulunan devrimci düşüncenin öteki eğilimleriyle henüz hesaplaşmadan uzak oluşuyla. Tersine tam da şu yakın geçmiş, (Akselrod'un uzun zaman önce ekonomistleri uyardığı durum olan) sosyal-demokrat olmayan devrimci eğilimlerin yeniden canlanışı ile damgalanmıştır. Bu koşullar altında, ilk bakışta "önemsiz" gibi görünen bir yanılgı en kötü sonuçlara yol açabilir ve ancak burnunun ötesini göremeyenler, hizip tartışmalarını ve görüş ayrılıkları arasındaki en keskin farklılıkları zamansız ya da gereksiz sayabilir, Rus sosyal-demokrasisinin yazgısı gelecek birçok yıllar boyunca şu ya da bu "ayrılığın" güçlenmesine bağlıdır.

İkincisi, sosyal-demokrat hareket, özünde, uluslararası bir harekettir. Bu, sadece ulusal şovenizmle savaşmak zorunda olduğumuz demek değil, genç bir ülkede yeni bir hareketin ancak öteki ülkelerin deneyimlerinden yararlanacak olursa başarılı olabileceği demektir de. Bu deneyimlerden yararlanmak için onları salt tanımak ya da yalnızca en son kararlarını kopya etmek yetmez. Gerekli olan, bu deneyimleri eleştirici bir tutumla ele almak ve bunları bağımsız olarak sınamadan geçirmektir. Modern işçi sınıfı hareketinin ne büyük ölçüde geliştiğini ve dallandığını kavrayan bir kimse, bu görevi yerine getirmek için nasıl bir teorik kuvvetler yedeğine ve siyasal (aynı zamanda da devrimci) deneyime gerek olduğunu anlayacaktır.

Üçüncüsü, Rus sosyal-demokrasisinin ulusal görevleri, dünyada başka hiç bir sosyalist partinin daha önce karşılaşmadığı türdendir. İlerde, halkın tümünün otokrasinin boyunduruğundan kurtarılması işinin bize yüklediği siyasal ve örgütsel görevlere eğilme fırsatını bulacağız. Şu noktada, yalnızca, *öncü savaşçı rolünün ancak en ileri teorinin kılavuzluk ettiği bir parti ile yerine getirilebileceğini* belirtmek istiyoruz. Bunun ne demek olduğunun somut bir kavrayışına sahip olmak için okur, Herzen, Belinski, Çernişevski gibi Rus sosyal-demokrasisinin öncellerini ve yetmişlerin parlak, devrimci yıldızlarını anımsasın; Rus yazınının şimdi kazanmakta olduğu dünya ölçüsündeki önem üzerine kafa yorsun; bir de... ama bu kadar yeter!

Sosyal-demokrat harekette teorinin önemiyle ilgili Engels'in 1874'de söylediklerini aktaralım. Engels, sosyal-demokrasinin büyük mücadelesinin, aramızda olduğu gibi iki biçimini (siyasal ve iktisadi) *değil, teorik mücadeleyi ilk ikisi ile bir tutarak üç biçimini* kabul ediyor. Hem pratik yönden hem de siyasal yönden güçlü hale gelmiş bulunan Alman işçi sınıfı hareketine öğütleri, bugünün sorunları ve anlaşmazlıkları yönünden öylesine öğreticidir ki, uzun zamandan beri kütüphanelerde büyük bir güçlükle bulunabilen Der deutsche Bauernkrieg'e (Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim, "Köylüler Savaşı" -Ed) yazdığı önsüözden uzunca bir bölüm aktardığımızdan ötürü okuru sıkmayacağımızı umarız:

"Alman işçilerinin, öbür Avrupa işçilerine göre, başlıca iki üstünlüğü var. Birincisi, Alman işçileri, Avrupa'nın en teorisyen halkına mensupturlar; üstelik sözümona 'kültürlü' Almanya'da iyiden yitmiş gitmiş olan teorik anlayışı korumuşlardır. Eğer daha önce Alman felsefesi hele Hegel felsefesi olmasaydı, Alman bilimsel sosyalizmi -olmuş olacak tek bilimsel sosyalizm- hiç bir zaman kurulamazdı. İşçilerin teorik anlayışı olmasaydı, onlar bu bilimsel sosyalizmi hiç bir zaman özümlemiş oldukları derecede özümleyemezlerdi. Ve bu üstünlüğün ne

(Devamı s.23'de)